

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 99. szám
1940. május 4., szombat

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

VAS ÉS OLAJ

Írta: Dr. Domány Gyula

A legújabb hadműveletek a svéd vasérc megszerzése és termelésének hadicélokra való biztosítása körül robbantak ki. A Közelkeleten táborozó hadsereg rendelkezéséről pedig az az általános felfogás, hogy annak elvben az olajforrások körül szántak szerepet. Ha a modern hadviselésben ennek a két nyersanyag-nak, a vasnak és az olajnak ilyen rendkívül fontos szerepet tulajdonítanak, érdemes ezek termelési és felhasználási viszonyairól rövid vázlatot adni.

Vasércből az Egyesült Államok a világtermelés 40 százalékát produkálja. Ezután következik Franciaország 26, Nagybritannia 7 és Svédország 5 százalékos termelésével. Németország a vasérctermelésnek mindössze alig 3 százalékát hozza felszínre. Az 5 százaléknál svéd vasérctermelés megszerzéséért indult meg a gigantikus küzdelem, mert az összesség és a feldolgozás szempontjából évi 10—12 millió tonna vasérc nem lekicsinyendő egy ilyen roppant méreteket felölölő és nyersanyagokat elnyelő hadviselés idején. Hogy a fegyverkezés gyorsulása milyen hihetetlen arányokban fejlesztette a svéd vasérc kitermelt mennyiségét és annak Németország felé irányuló elhozását, annak szemléltetésére elegendő felemlítenünk, hogy az 1932. év folyamán Svédország mindössze 2.1 millió tonna vasércet exportált Németországba. A Harmadik Birodalom 1933. január végén történt uralomra jutása után a német érchevitel Svédországból — a nagy fegyverkezési program megvalósítása folytán — rohamosan emelkedett és az 1937. év folyamán majdnem elérte a 12 millió tonnát — s a svéd érctermelés több mint háromnegyedrészt Németország vette fel. Ebből a mennyiségből évente 7 millió tonna Narvikon keresztül jutott el német területre, a többi pedig részint Lulea és Oxelösund érintésével érte el a német határt. Még csak azt érdemes felemlíteni, hogy már 1936-ban — amikor még aránylag alacsony volt a vasérc ára — a világ kitermelt vasércének ellenértéke meghaladta az 1.3 milliárd aranydollárt.

A másik, a háború sikeres folytatásához szükséges nyersanyag — az olaj — fő termelési helye szintén az Egyesült Államok, amennyiben a világ egész olajtermelésének mintegy 65 százaléka onnan származik. Ezt követi Oroszország 10—12 százalékos termelésével, majd Venezuela következik a sorban, mintegy 10 százalékos termeléssel, Románia pedig, melynek Európában olajszükségletének ellátásában van döntő jelentősége, körülbelül 4 százalékát adja a világ összes olajtermelésének. Végül Irán jelentkezik mintegy 3 százalékos produkciójával. A többi olajat termelő állam már csak egész kicsiny tört százalékot képvisel az olaj felszínre hozatalánál.

Amikor az olajtermelés ilyen megosztását szemléljük, érdemes rámutatni arra, hogy a gépesítés mai állapotában mennyi az olajszükséglet. A legújabb kutatások közül célszerű felemlíteni azt a megállapítást, amely azt a következtetést vonja le, mely szerint az esetben, ha Anglia, Franciaország, Oroszország, a Német Birodalom, továbbá Olaszország, Japán és az Egyesült Államok hadviselő állapotba kerülnek, a háború első esztendőjében mintegy 400 millió tonna ásványolajtermékre lenne szükségük. Ezzel szemben a világ ásványolajtermelése a legutóbbi esztendőben, 1939. év folyamán, mindössze 286 millió tonnát ért el. Az egyévi termelés tehát egy ilyen nagy kiterjedésű háború olajszükségletét nem fedezné. A háborús olajfogyasztást általában véve háromszorosára teszik a békebeli fogyasztás mennyiségének. Ez a feltevés egyelőre megfelelő adatokkal nincs alátámasztva két oknál fogva. Hiányoznak elsősorban a felvilágosító adatok, minthogy eddig a hadbaszállt országok tulajdonképpen csak álló háborút folytattak s ez a hadviselési mód az anyagok nagy megtakarításával jár. Hiányoznak továbbá az adatok azon oknál fogva is, mert az ilyen szinte a létérdek határait suroló felvilágosítások rendszerint csak a háború befejezése után szoktak napvilágot látni.

Az olajkérdésnél igen nagy szerepet játszik a szintetikus úton előállított motorikus üzemanyagok problémája is. Erre vonatkozólag bizonyos tájékoztató adatok már rendelkezésre állnak s ezekből megtudható, hogy jórészt Németország fejlesztette ki az ásványolajtermelésnek ezt a módját, míg a többi állam erre az előállítási lehetőségre kevés gondot fordított. Ezt bizonyítja Anglia példája is, amely állam 1938. év folyamán 13.8 millió tonna ásványolajterméket fogyasztott el, melynek 98 százalékát behozatal után fedez-

Délnorvégiából visszavonultak az angol csapatok

Washington véleménye szerint Olaszország nem avatkozik be a háboruba — A németek elfoglalták Andalsnest és környékét

Roosevelt megbeszélése a washingtoni olasz nagykövettel

Washington. (Rador.) Colonna herceg, Olaszország washingtoni nagykövete tegnap megjelent a külügyminiszteriumban, ahol Sumner Welles külügyi államtitkárral beható megbeszélést folytatott.

Az olasz nagykövet az amerikai külügyi államtitkár társaságában ezután a Fehér Házba ment és kihallgatáson jelent meg Roosevelt elnöknel. Roosevelt és Colonna herceg több mint egy órán át folytatott eszmecsere. A megbeszélésnél mindvégig jelen volt Sumner Welles külügyi államtitkár is.

Róma. (Rador.) Phips amerikai nagykövet tegnap találkozott Ciano gróf külügyminiszterrel, akivel hosszabb megbeszélést folytatott. Politikai körökben ezt a találkozást, mint Mussolini és az amerikai nagykövet szerdai találkozásának folytatását magyarázzák.

Ciano gróf és Phips amerikai nagykövet találkozása után Francois Poncet francia nagykövet kereste fel az amerikai megbízottat, akivel közel egy órán át tanácskozott. Ugy hírlik, hogy az amerikai és francia követek fontos információkat cseréltek ki egymással. Az amerikai nagykövetet később felkereste még Anglia római nagykövete is.

Newyork. A Newyork Times írja: Roosevelt elnök megbízottja Sumner Welles külügyi államtitkár európai körutját Olaszországban kezdte és utjának befejezése után oda tért vissza. Ezzel magyarázható, hogy az olasz nagykövettel folytatott megbeszéléseknél ott tartózkodott Roosevelt köztársasági elnök mellett. Bár az olasz nagykövetnek Roosevelt elnökkel történt találkozásáról nem adtak ki hivatalos közleményt, megbízható helyen úgy tudják, hogy

az olasz nagykövet megnvugtató kijelentéseket tett a köztársasági elnök előtt. Colonna herceg kijelentette, hogy Olaszország magatartásában nem történt semmi változás

és az olasz nép továbbra is mint „nem hadviselő” fél, az események kifejlődését figyeli.

Az amerikai tévvezők felismerték — folytatja a Newyork Times — hogy Európa sorsának alakulása nem hagyhatja közömbösen az Egyesült Államokat. Ma az amerikai nép legnagyobb része elismeri, hogy

Európa sorsa szorosan összefügg Amerika sorsával is. Az Egyesült Államok ezért minden erőfeszítést el akar követni, hogy kiutas keressen és hogy lehetővé tegye a béke megkötését.

Sumner Welles európai útja kudarcra járt, azonban a fenyegető veszélyre való tekintettel — írja a Newyork Times — Roosevelt nem tekinti misszióját befejezettnek.

Washington. (Rador.) Amerikai diplomáciai körökben leszögezik, hogy Roosevelt Colonna herceggel való megbeszélése során biztosítékot kapott Mussolini részéről, hogy Olaszország nem változtatja meg nem hadviselői magatartását az európai konfliktus során. Megállapítják, hogy ezen biztosítékok az Egyesült Államok római nagykövete közbenjárásának eredménye.

Az USA nagykövete közölte ugyanis a Duceval, hogy az Egyesült Államok kormányja szeretné, ha a Földközi-tengeren a bizonytalanság megszűnne és hogy ha a bizonytalanság a Földközi-tengeren továbbra is fennmarad, megtiltják az amerikai hajóknak az arra felé való közlekedést.

Páris. A Havas távirati iroda jelenti: Francia politikai körökben nagy élénkséggel figyelték azokat az eseményeket, amelyeknek tegnap Róma és Washington voltak a színhelye. Jólértesült politikai körökben úgy tudják,

hogy úgy Washingtonban, mint Rómban amerikai részről azt a kérdést vetették fel, mennyiben felelnek meg a valószínűságnak azok a hírek, amelyek szerint

te, Franciaország békebeli évi átlagosan 8 millió tonna ásványolajszükségletét behozatal után biztosította.

A világgazdaság tisztában volt azzal, hogy a motorikus erő teljesíthetőségén nyugvó háború egyik legjelentékenyebb kérdése az olaj termelése és annak a hadbaszállt országok területeire való eljuttatása lesz ennek a háborúnak alapvető problémája. Értendő, hogy már a háború kitörését megelőző évek, de különösen hónapok folyamán az olajprobléma sikeres megoldási lehetőségétől volt terhes a levegő. Gyors egymásutánban követték egymást az adatok és közlemények, hogy újabb és újabb területeken sikerült olajkutakat fúrni és a termelést fokozni. Az a fejtevéés azonban, hogy az olajtermelés éppen úgy fokozható, mint ahogy egy gyáripari üzem termelésének ka-

pacitása megfelelő tőke és munkaerő igénybevételével emelhető nem kézenfekvő.

A pillanatnyi adott helyzetben az ásványolaj termelése belátható időn belül lényegesen nem emelhető. Csakis a jelenleg kitermelhető olajkészletek megszerzésére szorítkozhatik minden hadviselő és az olajterületékek szintén felhalmozó semleges állam számára. Ezt a körülményt a hadviselő államok igen jól ismerik és tisztában vannak azzal, hogy átalakított, újra reorganizált termelési rendszerek mellett sem emelhető — figyelembe jöheto mennyiség erejéig — az olajtermelés. Csakis erre a körülményre lehet vissza vezetni a rendkívüli takarékoskosságot az olaj felhasználásánál a hadviselő államokban, amelyek a magángazdaság ásványolajszükségletének kielégítését ugyszólván tökéletesen figyelmen kívül hagyják.

Olaszország Jugoszlávia ellen akcióra készül.

A Párisba érkezett jelentések szerint Colonna herceg washingtoni olasz nagykövét határozott kijelentésekben megcáfolta ezeket a híreket és

kijelentette Roosevelt elnöknek, hogy Olaszországnak nincsenek Jugoszláviával szemben területi követelései.

A római megbeszélésekről nem érkezett jelentés Párisba. (Rador.)

London. (Rador.) A Daily Telegraph ró-

A Földközi tengeri helyzet „súlyos, de nem reménytelen“

Róma. (Rador.) Az olasz főváros nyugodt hangulata és a csütörtöki nap diplomáciai eseményei megerősítik azt a benyomást, hogy a Földközi-tengeri helyzet az angol kormány intézkedései ellenére sem ad okot semmiféle nyugtalanságra. Chamberlain angol miniszter elnök csütörtök délutáni beszédével kapcsolatban a lapok csak mellékesen emlékeznek meg a szövetségesek azon intézkedéséről, hogy megerősítik a Földközi-tenger keleti medencéjében levő hajóhadukat. Az olasz sajtó megfontoltan tárgyalja az eseményeket és tartózkodik azoknak minden kommentálásától.

Diplomáciai téren a legfontosabb eseménynek tartják Mussolini miniszterelnök megbeszélését, amelyet az Egyesült-Államok római nagykövetével folytatott. Jelentősnek tartják Colonna herceg washingtoni olasz nagykövét Roosevelt elnökkel folytatott tanácskozását is.

Mindezek ellenére politikai körökben úgy lát-

Telek magyar miniszterelnök:

Az államok egyenlő érdekein alapuló közösség irányában nyilvánul meg az európai fejlődés

Budapest. (Rador.) Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök a magyar állami tisztségviselők részére rendezett tanfolyam befejezése alkalmával beszédet mondott s ebben többek között a következőket monodotta:

— Az európai fejlődés ma egyrészt egy erősebb európai egység, másrészt pedig a világ többi részétől különálló európai egység felé tart. Akár az európai nemzetek szövetségének, vagy európai Egyesült-Államoknak, vagy a szuverenitások megvédése érdekében együttműködő kisállamok kapcsolatának nevezzük ezt, mindenesetre új rend felé való fejlődésről

Chamberlain: „Anglia készen akar állni minden meglepetésre“

London. Beszámoltunk arról, hogy Chamberlain angol kormányelnök beszédét mondott az alsóházban és az első, éjszaka érkezett híradások alapján ismertettük is a beszédet. Chamberlain beszámolva a katonai helyzetről, kijelentette, hogy a német meglepetés azért volt lehetséges, mert

a legáltalánosabban kidolgozott terv alapján árusult követek el egy olyan nép ellen, amely gyanútlan volt és fej sem volt fegyverezve.

A továbbiakban az angol hadvezetőség eredeti norvégiai terveit ismertette Chamberlain és azt, miért kellett ezeket feladni.

— A múlt héten elhatároztuk, hogy le kell mondanunk Trondhjem déli irányból történő elfoglalásának tervéről és vissza kell vonnunk csapatjainkat innen, hogy azokat más helyen használhassuk fel. Ez sikerült is és egyetlen embervesztés nélkül visszavonultunk Andalsnesből katonáinkat. Nem számolhatok be a parlament előtt veszteségeinkről, de

okom van azt hinni, hogy azok nem voltak nagyok, viszonyítva a hadműveletek mértékéhez. Bár nem foglajhatuk el Trondhjemet, mégis azt állítom, hogy az előny a szövetséges haderők részén van.

A németek azt hitték, hogy a norvégiai is olyan sétahadjárat lesz, mint amilyen Dániában volt. Ez a várakozásuk meghiúsult a norvég nép bátor-ságán és a szövetségesek erőfeszítésein.

Három hétes háború után Norvégia még mindig nincs meghódítva és a német haditengerészet veszteségei rendkívül súlyosak voltak,

míg a brit flotta aránylag csak kis veszteségeket szenvedett és ezzel mód nyílt arra, hogy a szövet-

mai tudósítója jelenti: A németek érdekében az utóbbi időben kifejlesztett olasz sajtótevékenység azt akarja a szövetségesek tudomására hozni, hogy bármely pillanatban olyan katonai meglepetésben lehet részük, amelynek jelentősége, hatása és következményei jóval túlhaladják a norvég hadjárat méreteit.

Az olasz sajtó fenyegetéseivel és a szövetségeseket támadó cikkeivel Németországot akarja megsejteni, azt remélve, hogy a cikkek hatása alatt a szövetséges haderők egy részét elvonják az északi hadszíntérről.

ják, hogy a Földközi-tengeri helyzet eléggé súlyos. Ugy mondják, hogy Olaszország és a szövetségesek közt a megoldásra váró kérdések egész sora áll fenn és ezek a megoldások függőben vannak. E kérdések megoldását nagy tartózkodással ítélik meg.

Washington. (Rador.) Sumner Welles külügyi államtitkár kijelentette, hogy megérkezett az USA római nagykövetének jelentése arról a tanácskozásról, amelyet Mussolini miniszterelnökkel folytatott és amely általános eszmecsere volt a nemzetközi helyzetre vonatkozóan. A külügyi hivatal véleménye az, hogy Olaszország nem áll a háború küszöbén.

Sumner Welles nem volt hajlandó nyilatkozni Olaszország magatartásáról a hadviselő felekkel szemben, azonban kijelentette, hogy nem küldenek figyelmeztetést az amerikai állampolgároknak Olaszországból való elutazására.

van szó, az európai világ olyan közössége felé, amely az államok egyenlő érdekein alapszik, anélkül azonban, hogy államszövetség, vagy valamilyen más jogi alakulat formájában történne.

Teleki magyar miniszterelnök ezután hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a köztisztviselőknek ismerniük kell a nemzetközi kérdéseket, a többi államok intézményeit is és beszédét végül azzal fejezte be, hogy

olyan nemzetközi rendnek kell kialakulni Európában, hogy minden állam a maga egyéni életét élhesse.

séges fő tengeri haderőt megfelelő módon szét-osszuk.

A Földközi-tengeri helyzetről szólva, az angol kormányelnök a következőket monodta:

— A németek felett aratótt nagy tengeri győzelemünk abba a helyzetbe hozott, hogy

a Földközi-tengerre számos hadihajót irányíthatunk, miután szükségletünk az Északi-tengeren kisebb hajóegységek révén teljesen ki van elégítve. Egy britt harci hajóraj cirkálók és kiegészítő hajók kíséretében most már a Földközi-tenger keleti részében van utban Alexandria felé.

Visszatérve a norvégiai helyzetre, Chamberlain következőket monodta:

— Az embervesztéseket pontosan megállapítani még nem lehet, de többszer före tehető. Azoknak, akik végleges következtetéseket vonnak le abból a körülményből, hogy a trondhjemmi kikötőt még nem tudtuk elfoglalni, azt válaszolom, hogy még sok idő fog eltelni, amíg a norvég kérdés végleges mérlege elkészül. A harc egyik szakasza lezárult és bár megállapítható, hogy célunkat nem értük el, azt is leszögezhetjük, hogy a németek sem érték el céljukat és veszteségeik sokkal nagyobbak, mint a miénk.

— Figyelmeztetem az alsóházat: Nem gondolunk arra, hogy Norvégia másodrendű hadszíntérré váljon, de arra sem gondolunk, hogy kelepcebe rohanjunk és hogy haderőnket oly mértékben szórjuk szét, ami veszélyeztetné és gyöngítetné központunkat. Az ellenség is központi állásokat foglal el és nagy haderejével készen áll a támadásra. Ez a legna-

gyobb gyorsasággal bekövetkezhet, bármely lehetséges hadszíntéren. Az ellenség készen áll Hollandia vagy Belgium, vagy mindkét ország megtámadására és az ellenséges csapatok bármely délkelet-európai szomszédjukat eláraszthatják. Azt is megtehetik, hogy egyszerre több helyen támadjanak, sőt azt is, hogy a nyugati fronton óriási arányú kísérletet hajtsanak végre, vagy villám-támadást intézzenek Anglia ellen. Örültség volna, ha terveinket elárulnánk az ellenségnek s azt sem tehetjük, hogy haderőnket úgy szórjuk szét, hogy

az akciószabadságunkat gyöngíthesse.

Mi minden alkalmat felhasználunk majd Norvégiában, hogy gyöngítsük az ellenséget és nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy az idő számunkra dolgozik és ez fogja meghozni győzelmünket.

Chamberlain a következő szavakkal fejezte be beszédét:

— Hadműveletek vannak folyamatban és semmi olyat nem szabad tennünk, ami veszélyeztetné az azokban résztvevők életét. Ezért kérem a parlamentet, hogy halassa el a jövő hét elejére a bírálóit és a kérdéseket, amikor is remélem, ezek a nehézségek nem álljanak fenn.

Ezután Attlee és Sinclair jelentették ki az ellenzék nevében, hogy ezen az újszen kérdéseket nem tesznek fel. A legközelebbi ülést és vitát a jövő hét keddjére tűzték ki.

Francia kormánynyilatkozat Chamberlain beszédéről

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség jelenté: Frossard tájékoztató miniszter csütörtökön este rádióbeszédet tartott és magyarázatot szolgáltat Chamberlain beszédét illetően. Frossard beszéde végén ezeket jelentette ki:

— Chamberlain miniszterelnök nyilatkozata elvágja az utját minden tendenciózus magyarázatnak. A valót tartalmazza és pontosan megmondja azt, ami történt. Ez a nyilatkozat tartalmazza, ami a mi felfogásunk és pedig azt, hogy a szövetségesek a legteljesebb határozottsággal megvédik a kis népek szabadságát és függetlenségét és minden erkölcsi és emberi értéket.

Az angol nemzetnevelésügyi miniszter beszéde

London. (Rador.) Ramxbotham nemzetnevelésügyi miniszter Glamorganban tartott beszéde alkalmával többek között kijelentette: „Ha a németek megvernék ezt a háborút, megkísérelnék, hogy eltöröljék a kereszténységet Európából. Valószínűleg ez a célja a német vezetőknek.“ Ezután erősen támadt a nemzeti szocialista rendszert, majd kijelentette, hogy a háború befejezése után Anglia és Franciaország lesznek a civilizáció alapkövei és a többi nemzetek segédkeznek a romokból való újjáépítésnél.

Görögország fegyverrel is megvédi területi épségét és függetlenségét

Athén. Metaxas miniszterelnök május elsőjén tartott beszédében kijelentette, hogy a görög nép az ország ellen irányuló minden támadást visszaver. Görögország erősnek érzi magát — monodta a miniszterelnök — és függetlenségét valamint területi épségét fegyverrel is megvédi. Metaxas miniszterelnök ezután bejelentette, hogy egy Görögországgal barátságos viszonyban lévő állammal tárgyalások indultak meg a két ország közötti viszony közvetlenebbé tételére.

Dacára annak, hogy a miniszterelnök nem említett országnevet, minden görög polgár tudja, hogy ez az ország Franciaország. Metaxas bejelentéséhez képest a görög hadügyminiszter tiz korosztály tartalékos tisztjeinek bevonulását rendelte el. (Rador.)

Belgium semlegessége

Brüsszel. Spaak belga külügyminiszter tegnap többek között a következőket jelentette ki:

— Belgium határainak megvédése érdekében fegyverrel száll szembe támadójával. Belgium ma sokkal erősebb, mint amilyen 1914-ben volt. Határainkat olyan erővel védhetjük meg, hogy az ellenséget nemcsak feltartóztatathatjuk, hanem vissza is üzhetjük határainkról. (Rador.)

Sir Archibald Sinclair feltűnés-keltő beszéde a norvég háborúról

Londonból jelentik: Sir Archibald Sinclair, a szabadelvű-párt vezére Edinburgban mondott beszédében erőteljes akciót sürgetett Dél-norvégiában.

— A kártató futásban ugyan el fogunk jutni a győzelemig — mondotta — de politikai irányításunk gyöngeségéért meg fogunk fizetni a háború meghosszabbításával. Norvégiában csak a veszteségek a háború kódében, de a hajóhad dicsőséget szerzett magának és a légi haderő is sikereket ért el a német erővel szemben. Dél-norvégiának kiürítése csak akkor volna menthető, ha a katonai vezetők úgy gondolják, hogy a helyzet nem orvosolható. Ha viszont ez a helyzet áll fenn, bűnös dolog volna

sürgelni a kormányt, hogy reménytelen erőfeszítésekre pazaroljon értékes emberéleteket. Az ország azonban tudni kívánja, vajon erre a nehéz vállalkozásra kiküldött csapatok kitűnően kiképzett sorkatonaságból kerültek-e ki, többéves tapasztalattal és ennek megfelelő felszereléssel? A harci kocsikat és tüzérseget bizonyára hátra kellett hagyni, de vajon volt-e elegendő Bren-rendszerű géppuskájuk és aknavetőjük?

Sinclair kijelentette ezután, hogy Norvégia sohasem kérte Anglia segítségét és sohasem járult hozzá, hogy megállapodásokat létesítsenek a két vezérkar között, mindaddig, míg Németország el nem foglalta Norvégia minden fontos kikötőjét és mozgóváltási központját.

Az angol visszavonulás

London. A Reuter távirati iroda jelenti, hogy a tengerészeti minisztérium közli: „Az angol hadvezetőség az elmúlt héten határozta el, hogy az Andalsnes mellett partraszállott és Trondhjem elfoglalásáért harcoló csapatokat visszavonja, mert többrendbeli nehézség miatt a városnak és a kikötőnek dél felől történő megtámadása nem látszott eredményesnek. A németek támadását az angol csapatok csak akkor tudták volna feltartóztatni, ha kellő számú nehéz tüzérseget és tankokat tudnak partra szállítani. Ez elé azonban legyőzhetetlen akadályok hárultak és ezért a hadvezetőség az elmúlt héten úgy határozott, hogy az angol és francia csapatokat visszavonja erről a harci szakasról. Az angol és francia csapatokat a kikötőben behajózták. A csapatszallító hajók elindultak és biztonságba juttattak anélkül, hogy egy katonát is elpusztult volna. Az angol és francia csapatok hajóraszállítását egy erős utóvédcsapat fedezte. A németek ezt az utóvédcsapatot többször is támadták, de minden támadást visszavertek. A csapatok egy másik területen már partra is szállottak.

London. A hadügyminisztérium jelenti: Azok a szövetséges haderők, amelyek néhány nappal ezelőtt hadműveleteket hajtottak végre abból a célból, hogy az ellenségnek Trondhjem város felé előnyomulását késleltessék, miután számos ellenséges támadást visszautasítottak, a jelentős túlerő elől visszavonultak. A szövetséges csapatoknak sikerült Andalsnes és más szomszédos kikötőkben hajóra szállniuk. Ez a behajózás az ellenség légi bombázása ellenére sikerült. Narvik környékén a hadműveletek tovább folynak és a csapataink érintkezésben állnak az ellenséggel.

Stockholm. Az Aftenbladet tudósítója jelenti, hogy a németek elhagyták azokat az állásokat, amelyeket a narviki kikötőt körülvevő magaslatokon tartottak. Ezek a csapatok a tengerpart mentén helyezkedtek el és géplegyverekkel igyekeznek megakadályozni a szövetséges csapatok partraszállását. Az angol hadihajók ágyúelhallgattatták a német nehéz ágyúkat.

Német jelentés Andalsnes elfoglalásáról

Berlin. (Rador.) A német hadvezetőség jelenti: Miután az utolsó angol csapatok is elhagyták Andalsnes környékét és a város német kézre került, a megbékélési akció gyors eredményekkel jár egész Norvégiában. A norvég csapatok leszerelése Nyugatnorvégiában folyamatban van. Ellenállást csak kisebb egységek tanúsítanak azokon a helyeken, ahol még nincsenek tisztában az általános helyzettel. Trondhjemtől északra az ellenség nyugodtan viselkedik. Narviktól északra és délnyugatra az ellenséges haderők lassan nyomulnak előre állásaink felé. A német biztonságát őrsegek visszautasították a támadásokat. A Skagerrakban sikerrel folvik az ellenséges buvárhajók elleni vadászat és tegnap ismét két buvárhajót sikerült elpusztítani. Május elsején légi haderőnk szétszórt egy ellenséges flottát és ez alkalommal biztos találat ért egy repülőgépanyahajót és egy torpedórombolót. Valószínűleg közep nagyságú bombák értek egy másik repülőgép anyahajót is és két ellenséges gépet lelőttünk. Május 2-ikán a légi haderő ismét megtámadta az ellenséges hajókat és ez alkalommal egy cirkáló két súlyos találat ért a hajó elején. Egy másik cirkálón esett károkat a sűrű köd miatt nem lehetett megállapítani. Norvégiai és dániai légi kikötők ellen az angolok hiábavaló támadásokat intéztek. A nyugati hadszíntéren semmi különösebb esemény nem történt.

Berlin. (Rador.) A német távirati iroda jelenti, hogy tegnap nagyobb angol hajórajjal

együtt két repülőgépanyahajó Norvégia nyugati partjai felé igyekezett, mire a német légi-rajok támadást intéztek ellene. Mindkét repülőgép anyahajót találat érte. A támadás után az angol hadihajók visszavonultak. Egy német repülőgép nem tért vissza.

London. (Rador.) Angol harci repülőgépek elszálltak Helgoland szigete felett, amelynek kikötőjében több német hidroplánt láttak. Az angol gépek a tengeren felszállásra készülő német gépekre bombákat dobtak. Az egyik német gépet telitalálat érte és elpusztult.

Az angol légi haderő tegnap sorozatos támadásokat vezetett német kézben lévő norvég és dán légi kikötők és támaszpontok ellen. Az angol légi flotta háromszor támadta meg Sta-

Knut Hamsun felhívása

Oslo. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Knut Hamsun, a német-rokonszenvéről ismert neves norvég író az alábbi felhívást intézte a norvégekhez:

„Tehetetlenek voltatok, amikor az angolok szokásos brutálitásával benyomultak a Jösing fjordba és megsértették függetlenségünket. Nem tettetek semmit akkor sem, amikor az angolok aknákat helyeztek el partvidékeink mentén és így a háborút norvég területre kiterjesztették. Amikor azonban a németek elfoglalták Norvégiát és megátolták ilyen módon azt, hogy a há-

Husz angol gép támadta meg Ry dániai légi kikötőt

London. (Rador.) A brit légügyi minisztérium közli: Ry légi kikötője ellen, amely Jütland északi részén van, s amelyet a németek a norvégiai hadműveleteknél támaszpontul használtak, az angol légi haderő heves támadást intézett csütörtök este és egész éjszaka folytatódóan. A légi kikötőt erősen bombázták. Ugyancsak bombázták Stavanger és Forbnes légi kikötőjét.

London. A dániai Ry repülőter ellen intézett légitámadás alkalmával, amelyet 20 angol gép hajtott végre, legalább husz német gépet semmisítettek meg. Az angol gépek gyújtó és robbanó bombákat dobtak le a repülőterre és a közeli erdőre, amelyek kigvulladtak. Egyik repülőgépéből megfigyelték, hogy az első bomba két gépet, amely a repülőteren állomásozott, teljesen szétrombolta. Egy iszonyatos robbanás is megreszkettette a levegőt, amidőn egy raktárépületet bombatalálat ért: valószínűleg lőszer vagy benzinkert volt. A támadás alkalmával egyetlen német repülőgép sem emelkedett a levegőbe. Egyetlen angol gépet sem lőttek le.

A második támadás is éppen ilyen sikeres volt — mondja az angol jelentés — az ellenséges légielhárító tüzérseget teljesen eredménytelenül védekezett.

A DNB jelentése szerint a Ry repülőtere és a többi légi támaszpontok elleni angol

vangert, ahol újabb nagy pusztítást okoztak. Angol gépek jelentek meg Fornebu, valamint Aalborg kikötője felett is. Mindkét helyen az angol repülőgépekről gyújtó és robbanóbombákat dobtak le, amelyek nagy károkat okoztak.

London. A lapok az angol légi haderőnek a nyugati fronton március óta elszenvedett veszteségeivel foglalkoznak. Cáfollják azt a német jelentést, amely szerint a német vadász gépek március elseje óta 75 angol gépet lőttek volna le. Az angol jelentés szerint a németek a nyugati fronton március elseje óta sem bombavető, sem felderítő gépet nem lőttek le, hanem csak 8 vadászgépet

boru országunkra is kiterjedjen, akkor végre hozzákezdtekek valamihez. Összevültek az elmenekült király és annak magán-kormányja köré. Örültség volt, hogy fegyvert ragadtatok és szembeszálltatok a németekkel. Anglia nincsen abban a helyzetben, hogy segíthessen. Egy maroknyi csoportot küldött Norvégiába, amely a völgyekben bolyong és egy darab kenyérért kénytelen. Norvégek! Dobjátok el fegyvereiteket és térjétek vissza otthonaitokba. A németek értünk küzdenek és megsemmisítik most a tirannizmust, amit Anglia ránk és az összes semleges országokra kényszerít.

légitámadások eredménytelenek voltak. Azon angol híradások, amelyek súlyos német veszteségekről, illetve repülőgépek és terek szétrombolásáról szólnak, nem felelnek meg a valóságnak. Az angol gépek ledobott bombái — írja a német jelentés — csak jelentéktelen károkat okoztak.

Angol légi támadások

Az admirális melegen üdvözölte azon pilótákat, akik az elmúlt hét folyamán oly eredményesen vettek részt a norvégiai hadműveletekben.

A légi haderő eredményesen vette fej a küzdelmet azon ellenséges gépek ellen, amelyek megakarták akadályozni a szövetségesek partraszállását Norvégia partjain.

Ugyanakkor súlyos csapást mértek a legfontosabb német támaszpontokra, ahonnan a német repülőgépek és hajók, illetve csapatszallító és kereskedelmi hajók elindultak.

Április 24-én a tengeri légi haderő támogatta a csapatszallítást mégpedig egy olyan erős légi haderő ellen, amely a közeli partok mentén állomásozott. E hadműveletek során

legkevesebb 10 ellenséges repülőgépet pusztított el a szövetséges légi haderő és számosat súlyosan megrongált.

Április 25-én a tengeri légi haderő erős támadást intézett az ellenséges hajók ellen s ugyancsak

URANIA: mind a vezet. Tel. 12-32. Szenzációs kettős premier! 3-órakor matiné. 5, 7.15, 9.15

I. „Javitóintézet”

Szenzációs büntügyi dráma.
Az éle: elsodortjainak szenvedései.

II. „Az oregoni gyilkos”

Izgalmas cowboy film. JOHN WAYNE és „REX”, a csodaló. HIRADO!

A Trondhjem környéki támaszpontokon is súlyos veszteségeket okozott. Vaernesban három hangárt szétrombolják a repülőgépbombák és a repülőter többi épülete is súlyosan megrongálódott. Két nagy bombavevő repülőgépet, amelyek a földön vesztettek, megsemmisítettek. Ugyancsak ekkor lelőtek 9 vízi repülőgépet, sőt több tank-hajót is elsüllyesztettek, illetve felgyújtották a repülőgépbombák. Megáradtak még két csapatszallítóhajó és négy alkalmi csapatszallítóhajó, amelyeket súlyosan megrongáltak. Április 28-án bomba támadást ér, egy nagy anyagraktárt, ezen a napon megismételte a tengeri légi haderő a támadást Vaernes légikikötője ellen. Ez alkalommal már minden hangárt megsemmisítettek.

Mindazon támadások, amelyeket a nagy vízi és szárazföldi bombavevőgépek ellen intéztek, kielégítő eredménnyel végződtek. E hadműveletek során öt ellenséges gépet semmisítettek meg. Ugyaneznap három angol repülőgép meghusított egy légi támadást, amelyet hét német repülőgép intézett egy repülőgépanyahajó ellen. Két német gépet lelőtek.

Rörsfól délre egy norvég különítménynek, amely csak fegyverekkel és néhány gépfegyverrel rendelkezett, 9 órán keresztül sikerült feltartóztatni a német csapatokat, csak akkor hagyák el állásaikat, amikor a németek aknavetőket vonultattak fel ellenük. Norvég jelentés szerint 35 ellenséges katonát elesett. Ugyancsak a norvég jelentés közli, hogy a steinkjeri körzetben nem történt jelentős esemény.

Narvik bombázása

London. (Rador.) A szövetséges légihaderő bombázta a Narvik melletti partok mentén a német állásokat. A norvég csapatok elszántan harcolnak, különösen most, amikor tüzérségi hadfelszerelést kaptak.

A Stefani-ügynökség második Gallipolit emleget

Róma. (Rador.) A Stefani ügynökség diplomáciai szerkesztője a következőket írja:

— Az angol-francia expedíció norvégiai veresége igen jelentős esemény

Ez volt a második Gallipoli, amely még talán nagyobb csapást jelentett, mert a dardanellai szárazföldi és tengeri vereség nem járt olyan katasztrófával, mint amilyen az angolokat érte Norvégiában.

A németek most elhelyezkedtek Skandináviában, szemben az angol partokkal és tengeri támaszpontokkal.

Innen komolyan fenyegethetik tengeralattjáróikkal és repülőgépekkel, amelyekből most ezerháromszázal és később még sokezerrel rendelkezhetnek Norvégiában.

Ez a csapás rendkívül súlyos Anglia biztonsága szempontjából.

A demokráta háborus uszítók három hét alatt megváltoztatták az északi helyzetet, Anglia és Franciaország számára károsan.

A Newyork Herald Tribune azt írja, hogy az angolok megismételték azt a hibát, amit a Dardanelláknál elkövettek a világháborúban, mert későn és kis erővel érkeztek. Ennek ellenére a namsosi hídfő továbbra is a szövetségesek birtokában van és a narviki kikötőt sem lehet használni a németországi vasexport számára.

Az angol kormány újabb hadikölcsönt boosát ki

London. (Rador.) Angol pénzügyi körökben valószínűnek tartják, hogy az angol kormány rövidesen újabb hadikölcsönt boosát ki. A hadikölcsön kamatjába magasabb lesz, mint a legutóbbi hadikölcsöné volt.

Szövetséges hajóhad Alexandriában

Kajró. (Rador.) Francia-brit haditengerészeti egységek érkeztek Alexandriába.

Az egyiptomi óvatossági intézkedések

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökségnek jelentik Kairóból: A kairói angol nagykövet ma gasrangu katonai személyiségekkel együtt részletesen megvizsgálta az egyiptomi kormány által életbeleptetett óvatossági intézkedéseket. Ali Mahed pasa egyiptomi miniszterelnök kijelentette, hogy a helyzet súlyos és meglepetéseket hozhat, de közvetlen veszély egelőre nem fenyeget. Az egyiptomi kormány tanulmányozza azt a törvényjavaslatot, amely halálbüntetéssel sújtja a szabotálást.

Katonai szövetség létesül a közelkeleti országok között

Ankara. Az angol rádióállomások jelentették, hogy az iraki vezérkar főnökét a napokban várják Törökországba. Ez a látogatás összefüggésben van Törökország, Irak, Iran és Afganisztán államok közötti szövetségi szerződés megkötésével. Ezek az államok kölcsönösen kötelezettséget vállalnak és közösen védik meg egymást esetleges támadás bekövetkeztekor. (Universul.)

Belgrad. (Rador.) A Novosti című belgrádi lap jelenti, hogy a jugoszláv kormányelnök csütörtökön megbeszélést folytatott a hadügyminiszterrel és a külügyminiszterrel. A részletek ismeretlenek.

Londonban tanulmányozzák a szovjetválaszt

London. (Rador.) Atlee őrnagy az angol alsóház tegnapi ülésén kérdést intézett a kormányhoz, hogy történtek-e intézkedések az angol-szovjet kereskedelmi egyezmény megkötésére vonatkozóan. Buttler külügyi államtitkár válaszában kijelentette, hogy

Moszkvából érkezett válasz, de ez a válasz

Amerika meg akarja akadályozni a háboru kiterjedését

Washington. (Rador.) Roosevelt elnök pénteken kijelentette az újságírók előtt, hogy az Egyesült-Államok éppen úgy, mint eddig, igyekeznek a háboru kiterjedését megakadályozni. Ezt az álláspontot részletesen kifejtette még Colonna herceg, olasz követ előtt, akivel csütörtökön folytatott megbeszélést. Amidőn az elnököt megkérdezték, hogy milyen intézkedéseket tesznek a háboru kiterjedésének megaka-

csak általános kérdésekkel foglalkozott és nem volt konkrét felelet az angol megkeresésre.

— A kormány — mondotta Buttler — mindezenre figyelmesen tanulmányozza a szovjet válaszigyeget.

Internálják a franciaországi kommunista vezetőket

La Roch sur Lyon. (Rador.) Százhuszonöt kommunista képviselőt, községi tanácsost és polgármestert Fromentine-ben behajózták, hogy Dyeu szigetére szállítsák, ahol egy erődben helyezik el őket. Közöttük van Renaud, Jean Ducjos, Philippe képviselő, valamint Racamond, a GGT főtitkára. Másik 80 kommunistát Nojr szigetére szállították, ahol kastélyt internáltak őket.

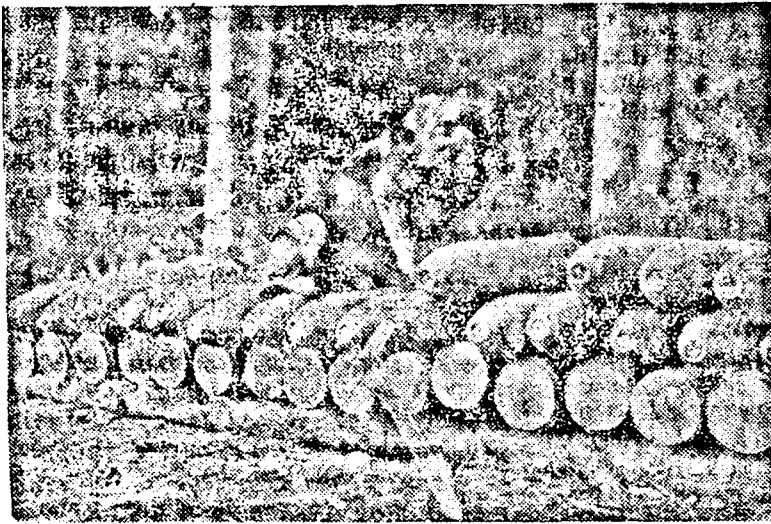
Párisba érkezett a madridi francia nagykövet

Páris. (Rador.) Petain tábornagy, spanyolországi francia nagykövet szerda reggel Párisba érkezett.

Róma. (Rador.) Dino Alfieri május 15-én Berlinbe utazik, hogy még május 20-ika előtt bemutathassa megbízó levelét Hitlernek.

dályozására. Kijelentette, hogy az amerikai kormány minden lehetőt elkövet a cél elérése érdekében.

Washington. (Rador.) Morgenthau pénzügyminiszter pénteki beszédében kijelentette, hogy az Egyesült-Államok 18.000.000.000 dollár értékű aranytartalékát az európai háboru által okozott világgazdasági károk ellensúlyozására kell felhasználni.

Őrségen ...

Mégis megkezdik a régi postatakarék-pénztári betétek kifizetését

— Mi akadályoz a járandóságok április elsejére bejelentett folyósítását —

Cluj—Kolozsvár. Néhány héttel ezelőtt — ugyancsak kolozsvári jelentés alapján — jeleztük, hogy a román posta a közeljövőben megkezdte a régi magyar postatakarék-pénztári betétek kifizetését. Ezt a régi sérelmet Bartha Ignác dr. magyar képviselő közbenjárása nyomán orvosolták és a román postavezérigazgatóság részéről Maneanu PTT igazgató, a posta értékosztályának vezetője hivatalosan közölte Bartha Ignáccal, hogy a betétkifizetéseket április elsején kezdik meg.

Ez a bucuresti-i döntés annyit jelentett, hogy az erdélyi magyarság magángazdaságának a vagyona 65 és fél millió lelei gvaranszik.

A nagyfontosságú eredményről Bartha Ignác dr. nyilatkozatban tájékoztatta a magyar közvéleményt és jelezte, hogy a kifizetések április elsején kezdődnek meg.

Közben azonban váratlan fordulat történt. A városok postái nem kezdték meg a kifizetéseket a jelzett időben.

Most Bartha Ignác dr. ügyvéd, magyar képviselő nyilatkozatot tett az ügyről és a következőket mondotta:

— Tudomásomra jutott nekem is, hogy a kifizetés ügye megakadt. Azonnal érintkezést kerestem a kormánytényezőknél és megállapítottam a következőket: A kifizetések azért késnek, mert Nagyváradról felépített egy egyesület, amely azt kérte, hogy a posta az ő tagjainak együttesen fizesse ki a betéteket. A postatakarék-pénztári érdekeltek betétesek száma 22 ezer. Ebből a régi postatakarék-pénztári betétesek nagyváradai egyesülete hatezer tagot számlál. Ez az egyesület azért alakult, hogy kivívja a betétek kifizetését. A nagyváradai egyesület igénye tehát megzavarta a posta eredeti döntését és ezért késett eddig a kifizetés. Végül azután megoldódott ez is és Nitescu közlekedési és postaügyi államtitkár a napokban utasította a postavezérigazgatóságot, hogy a kifizetést a következő módon folytassák le: a nagyváradai egyesület 6000 tagja számára a betéteket egy összegben fizessék ki az egyesület vezetőségének, a többi betéteseket, tehát a fennmaradó 16 ezer igényvisogultat pedig személyenként elégítsék ki. Így tehát a kifizetések elől az utolsó akadály is elhárult és a betétek folyósítását a napokban megkezdik.

CORSO

Ma premier!

8, 5.15, 7.15 és 9.30-kor

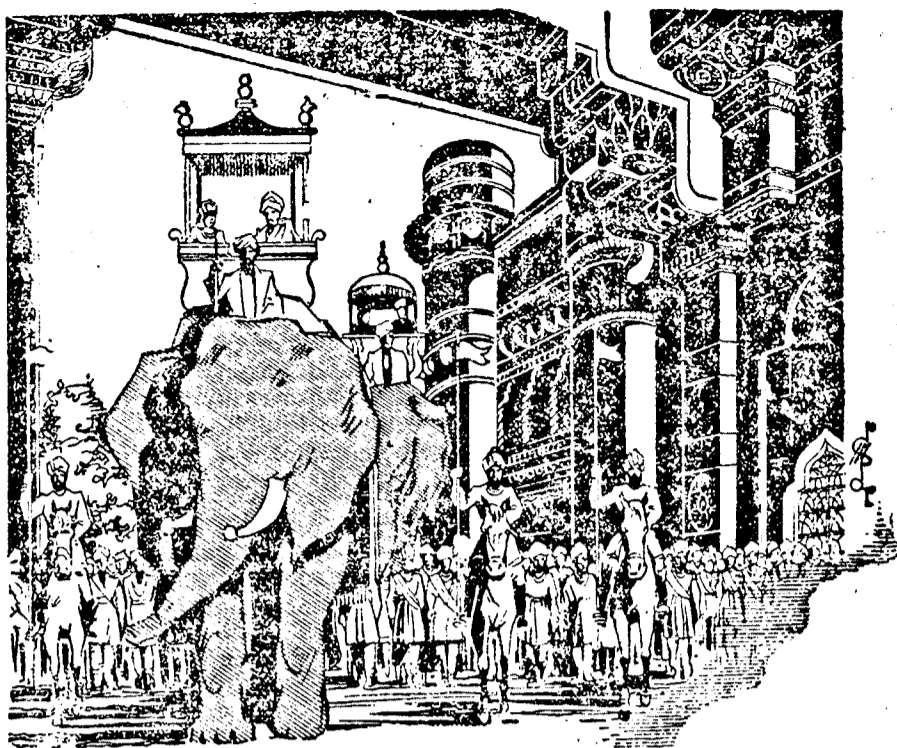
Strauss öröké etű keringői csengnek, bongnak, andalitarak a legnagyobb bécsi film-művészek: Paul Hörbiger, Maria Anderson, Gretl Theimer gyönyörű filmjében

A halhatatlan keringő

A romantikus szerelem himnusza. — Journalok!

ÉRDEKES HIREK MINDENFELŐL

- KILENCHAVI ELZÁRÁSRA** és nyolcszáz ezer márkára pénzbüntetésre ítélték egy regensburgi mészáros, aki 1934-től a háború kitöréséig több mint ezer állatot vágott le titokban, anélkül, hogy a vágási adót megfizette volna. Ezzel a mészáros nemcsak az élelmiszerellátás terén követett el visszaélést, hanem miután a levágott állatok nem kerültek orvosi vizsgálatra, betegségekkel is veszélyeztette a város lakóit.
- SVÉDORSZÁG IFJUSÁGI SZERVEZETEI** együttes felhívást bocsátottak ki a norvégiai eseményekkel kapcsolatban. Svédország politikai történetében ez az első eset, hogy a konzervatív, szabadelvű és a szociáldemokrata párt közös felhívást ad ki. Ebben a kiáltványban — mint a „Baseler National Zeitung” jelenti — az ifjuság a hazaárulók erőlyes elnyomását követeli. „Ebben a válságos órában — végzi a felhívás — az egész nép felsorakozik kormányára mögé és készen áll a demokratikus államformát, a nemzet függetlenségét és a hazai szabadságát megvédelmezni!”
- ALUMINIUMBÓL KÉSZÜLT** konzervdobozokkal kísérleteznek Németországban. A bágognak alumíniummal való helyettesítése — mint a „Bányászati és Kohászati Lapok” írja — gazdaságilag is nagyon fontos, mert ezzel megtakarítják az ónt. Így sikerül a konzervdobozgyártásban kizárni a fehér bádoggal, amelyet alumíniummal, lakkozott fekete bádoggal és cellofánnal helyettesítenek.
- A „GIORNALE D'ITALIA” newyorki jelentése szerint Amerika tárgyalásokat folytat a semleges kikötőkben veszteségű dán és norvég kereskedelmi hajók átvételéről. Amerikai szakkörök szerint a legutóbbi események következtében körülbelül négyezer norvég és dán hajó áll semleges kikötőkben.
- A ROMÁN KÖVETLENSÉGEK elrendelte, hogy a jövőben követlemlétek eladásához, bérbeadásához állami engedélyre lesz szükség. Engedélyhez kötik a finomító-üzemek szűneteltetését, kibővítését és minden ehhez hasonló intézkedést is.
- ZÁGRÁB VÁROSA a közeljövőben küldöttséget meneszt Moszkvába, hogy a zágrábi gázgyár részére szállítandó orosz kőszén ügyében folytasson tárgyalásokat.
- A DÁN FÖLDMŰVESEK, otthagynva ősi foglalkozásukat, az utóbbi időben a városokban igyekeztek elhelyezkedni, ahol mint munkanélküliek, segínyt kaptak. Most azután Raestwed város népléleki bizottsága elhatározta, hogy a nőtlen munkanélküliek számára megújítja a munkanélküli segínyt és ezzel kényszeríti őket, hogy visszatérjenek a mezej munkához. Ezt a példát bír szerint több más dán város is követni fogja.
- A BELGA MINISZTERTANÁCS határozata értelmében május 1-től kezdve Belgiumban is bevezetik a husztalan napokat.
- A „FAEDRELANDET” című dán lap hosszasan foglalkozik Németország és Dánia viszonyával. Rámutat arra, hogy Dánia politikailag és katonailag egyaránt Németország sorsával torrott össze. „Életre, halálra szolidaritás lettünk Németországgal és Dánia sorsát jövőjét minden körülmények között biztosíthatja, ha becsületesen együttműködik a Német Birodalommal” — írja a kopenhágai lap.
- A MEXIKÓI NEMZETI MUZEUM egyik legértékesebb műkincsét: egy aranyból és jachból készült mellvértet múlt év novemberében ellopták. A 180 ezer peso értékű kincset tolvai diákok 34 pesoért eladták egy ózseresnek. A ritka mellvért kalandozása után most visszatért a mexikói nemzeti múzeumba.
- A NÉMET ISKOLÁKBAN ez évben negyvenkilenc napig tart a nyári és tizenöt napig az őszi vakáció. Mindkét szünetet úgy osztották be, hogy a diákok nyáron az aratásnál, ősszel pedig a kapásnövények betakarítási munkálatainál segídezhessenek.
- JUGOSZLÁVIÁBAN, mint ez a belgrádi pénzintézetek szüvettségének legújabb jelentéséből kiderül, a legutóbbi hét hónap alatt hárommilliárd dinárt halmoztak fel a bankoknál.
- LITVÁNIÁBAN TILOS külföldi lapoknak az újság-árúsító standokon való kifüggesztése. Ez az intézkedés tulajdonképpen csak a német, orosz és svájci lapokra vonatkozik, minthogy az angol és francia újságok a háború kitörése óta közlekedési akadályok miatt egyébként sem jutottak el Kaunasba, Litvánia fővárosába.
- AZ ÁLTALÁNOS NÉMET FÉMGYŰJTÉSRE a németországi borbélyok egyöntetűen felalánlották ősi cégérüket, a réztányérkákát. A német uccákról már el is tűntek a borbélytányérok. A borbély szaktestület már pályázatot írt ki az új egységes borbély-cégér megalkotására.
- A NÉMET VIRÁGKERTÉSZEK elhatározták, hogy a háborúra való tekintettel az idén virágok helyett főzelékiéket termesztjenek. A berlini környéki virágkertészek 96 százaléka máris konvhakertészetre rendezkedett be.
- STOCKHOLMBAN a cserkészek kék-fehér finn színekkel díszített jelvényeket árusítanak, melyeken ez a cserkész-móttó olvasható: „Légy résen”. A jelvények árusításából származó jövedelemet a svéd honvédelem ügyének szentelik.

A NÁBOBOK KINCSE

és az indiai maharadzskáké mesébeillő. Senki sem képzelel el, mennyi aranyat gyűjtöttek össze évszázadokon keresztül mesebeli tartományok urainak titkos kincseskamraiban...

az a régi arany, amelyet a régi időkben annyi gonddal dolgoztak fel, sokkal értékesebb, mint napjaink aránya, az arany amelyet mi is ismerünk.

Azokat, akik különbséget tesznek a régi és az új arany között, az igazi szakértőket, akiknek kifinomult a jóízlése, el fogja bájolni a Lady ház új kölnivize. „Old Gold” — régi arany.

Old Gold
Eau de Cologne

Gaiencu: A balkáni és a dunareai béke kapcsolatban áll a Földközi-tengeri békével

Madrid. (Rador.) Az Arriba című lap Grigore Gaiencuval közöl intervjút. A lap közli Gaiencu életrajzi adatait, majd a következő nyilatkozatot:

— A dunai és balkáni béke szerves kapcsolatban áll a Földközi-tengeri békével. Egyik békéje sem zavarható meg anélkül, hogy a másik békéjét ne veszélyeztetné. A meridionális európai népeknek — hármilyen távol is legyenek egymástól — sorsa közös. A közös múlt, amely egyiket sem kímélte véres kísérletektől, megerősíti ezekben a nyugtalan napokban az azonos vágyat a béke és a szabadság iránt. Az annyira eleven latin hagyományokra gondolok, különösen Spanyolország és Románia döntő óráinak vonatkozásában. Azt hiszem, hogy a Földközi-tengeri latin népek újra hozzájárulnak a civilizáció megteremtéséhez.

Erős hadsereget sürget az amerikai hadügyminiszter

Washington. Woodring hadügyminiszter, az országos segélybizottság női osztályának ülésén beszédet mondott, amelyben erős amerikai hadsereg sürgős felállítása mellett tört lándzsát. A világ térképe — mondotta — máról-holnapra változik és nincs ember, aki előre meg tudná mondani, hogy milyen kiterjedésű lesz az európai háború. Az Egyesült-Államoknak el kell szánniuk magukat arra, hogy erős hadsereget állít fel, de nem csupán papíron. Megfelelő védelmi beren-

dezkedéseket kell építeni, hogy megelőzzünk minden olyan támadást, amely a mi földünk ellen irányul. Olyan katonai erőt kell felállítanunk, hogy kellő tekintéllyel léphessünk fel szükség esetén. Mi békében élünk, de a világ más részein a fegyveres erők könyörtelen hatalma az ur. Mi elhatároztuk, hogy békében maradunk, de a térképfarmálók nem jogosultak arra, hogy tevékenységüket a nyugati földtekére is kiterjesszék.

FORUM FILMSZÍNHÁZ
TELEFONSZÁM 20-10

Szerenáde

Ma 3 órakor mat né oicso,
5, 7.15 és 9.30-kor rendes helyárakka,

Grace Moore, Gary Grant
PUCCINI, VERDI-és SCHUBERT
zene és énekszámok.

Legujabb heti hirdó!

ARADI KOZLONY

e fson: 11-31. sürgönyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

6 hóra ...	840 lei	Negyedévi	210 lei
3 hónapra ...	420	Égy hó apra	70

Kik kaphatnak kivételes tartózkodási engedélyt

Cluj—Kolozsvár. A belügyminiszter megengedte, hogy a rendőrfelügyelőségek saját felelősségükre legfeljebb egy hónapi tartózkodásra meghosszabbítási joggal engedélyt adjanak azoknak a külföldi állampolgároknak, akik alapos indokkal igazolják, hogy ismételt utazásra van szükségük az országban. A kérdéses személyek közé a következők tartoznak: A kereskedelmi utazók a cégiük által megjelölt utszakoszon, a nagykereskedelmi és ipari társaságok műszaki és adminisztratív vezetői azon a helyen, ahol munkakörük van, ha állandó lakhellyel rendelkeznek, a Wagons-Lite alkalmazottai a kijelölt utszakoszon, a propagandaiügyi miniszter által ajánlott külföldi újságírók, ha belügyminiszteri engedéllyel bírnak, a snagovi, sinaiak, stb. üdülőtelepek villatulajdonosai, a román személyiségek által vadászatra hívott külföldi vendégek. Minden más külföldi, amennyiben egyik helységről a másikba távozik, köteles ezt a rendőrségen bejelenteni akármilyen rövid időről is van szó. Ugyancsak nyomban jelentkeznie kell az érkezés alkalmával. Falukban a látamozást a szolgabíróság adja meg. Aradra ezzel kapcsolatban még nem érkezett semmiféle rendelkezés.

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 880, London 15.54, Newyork 446, Brüsszel 74.87, Milánó 22.45, Amszterdam 236.77 és fél, Berlin 178.62 és fél, Szófia 350, Belgrad 10, Bucuresti 237.

Flora (volt Reusz) jéggyár. Tel. 1141

— Ha Rooseveltt nem jelölteti magát. Newyork. (Rador.) Burton Wheeler demokrata szenátor, Montana állam jelöltje, nyilatkozatot adott és ebben hangsúlyozta, hogy csak abban az esetben jelölteti magát az elnökségre, ha Rooseveltt nem öhajtja ismét elfoglalni az elnöki széket. A DNB saltóügynökség e jelentéssel kapcsolatban megjegyzi, hogy Burton Wheeler mindig a Rooseveltt-féle politika támogatója volt.

— Május 15-én lesz Csáky gróf magyar külügyminiszter esküvője, Budapest. A Magyar Nemzet című lap közli, hogy Csáky István gróf külügyminiszter, aki nemrég eljegyezte Chorinszky Anna osztrák bárónőt, május 15-én Grácban esküszik örök hűséget menyasszonyának.

— BELGA KITONTÉTÉST KAPOTT SZENTGYÖRGYI ALBERT. Szegedről jelentik: Lipót belga király Szengyörgyi Albertnek, a Nobel-díjas tudósnak a Lipót-rend parancsnoki keresztjét adományozta ama munkája elismeréséért, amelyet a múlt évben a belga kultúra érdekében a llegei egyetemen kifejtett.

— A közel napokban kiadják az új palesztinai bevándorlási engedélyeket. Tel-Aviv. Sir Harold Mac Michael, Palesztina főkormányzója bejelentette a sajtó képviselői előtt, hogy az új palesztinai bevándorlási engedélyeket néhány napon belül kiadják.

— KATASZTRÓFALIS ÁRVIZ BELGIUMBAN. Belgium különböző részein katasztrófális arányú árviz dühög. Antwerpen és Namur városok viz alatt állnak. Az uccákon a viz két méter magasságban áll. Namurbán a vasúti állomás csak néhány méterre emelkedett meg. Az uccákon csónakokon folyó emberek. Az árviz óriási károkat okozott eddig.

— Kétszázézer lelt adott a város a hadfelszerelési alap javára. Ismeretes, hogy a város 200 ezer lelt juttatott a hadfelszerelési alapra. Slavescu Victor hadfelszerelési miniszter táviratilag köszönte meg az adományt Vlad Alexandru tábornok, polgármesternek.

— KIHANTOLTAK BESSENYEI GYÖRGY HAMVAIT. Budapestről jelentik: A bakonszegi temetőben kihantolták Bessenyei György író sírját és hamvait Nyiregyházára szállították, ahol szombaton új sírban helyezik el.

— HATALMAS MÉRETO ARADAS IZMAILMEGYÉBEN. Izmailból jelenti a Rador: A Duna Izmailmegyében nagy területeket öntött el. Izmail és Tulcea között több falu áll víz alatt. Az anyagi kár rendkívül nagy.

Cronin első szindarabja

A. J. Cronin, aki „Réztábla a kapu alatt”, „A három szerelem”, „A csillagok lenéznek” valamint más híres könyveivel világsiker aratott, első szindarabját készült bemutatni. A londoni és a newyorki premier előtt Leeds-ben tartották a darab próbapremiját, melynek nagy sikere bizonyítja, hogy a híres író nemcsak az író, hanem a kimondandó szó megírásának is mestere.

A darab címe: „Jupiter Laughs”. Magyarra talán „Jupiter elmosolyodik” címen lehetne lefordítani. Az író művében ezuttal nem a nagyváros, vagy bányavidékek lakosainak életével foglalkozik, hanem egy vidéki kis magánasztatórium mindennapi életének keretében foglalja egy fiatal orvos drámai küzdelmét a tudományért — saját érzelmeivel, önmaga ellen. Idegyógyászati kísérletei minduntalan akadályokba ütköznek. Két nő igyekszik munkájában gátolni: az egyik a szatórium kicsinyes főpolonője, a másik a főorvos felesége, ki előzőleg szeretője volt. A tudományért rajongó orvos elveit még akkor sem veti el, midőn beleszeret a kórház orvosnőjébe. Később csak nagy megrázkódtatás után jön rá arra, hogy más is van a világon, mint az ő munkája. Csak az nyugtatja meg nagy szerencsétlenségében, hogy nagyon sok embernek kell végigszenvedni a való meg tudásának árát; azt, hogy Isten mindenben az ő segítője s jóakarója, ki még a megtért bűnösre sem haragszik, hanem jóindulattal elmosolyodik rajta.

Bár az író a legkisebb részletekig finoman dolgozza ki munkáját, az események igen gyorsan fordulnak le a nézők szemel előtt. E darabban talán először ismerkedünk meg dr. Cronin humorával. Nagyon keserű és szarkasztikus tell humor ez, mellyel az író az emberekről alkotott szomorú véleményét még jobban érzékeltetni tudja.

— Esküvő. Brassay Arisztid és Büky Ildikó május 4-én, szombat este fél 9 órakor tartják esküvőjüket a minorita-templomban.

— Vihar az Egyesült-Államok középső területei felett. Newyork. Az Egyesült-Államok középső és nyugati részén az utóbbi napokban pusztító viharok tombolnak. Texas- és Illinois-államban a viharokat jégeső is kísérte. Ezenkívül hatalmas károkat okoztak az árvizek is. Eddig 12 halálos áldozata van az amerikai itéletűeknek.

— ISMÉT MEGÜRESEDETT ARADVÁROS FÖMÉRNÖKI ALLASA. Ismeretes, hogy Leheaneanu főmérnök hosszabb idő óta betegszabadságon volt. A mérnöki hivatal vezetője most vért vissza szabadságáról és benyújtotta lemondását. A város vezetősége elfogadta a lemondást és felterjesztette a minisztériumba. Ezzel egyidejűleg kiírta a pályázatot a főmérnöki állásra.

Skótok

— A feleségemmel egy olcsó társasútatáson ismerkedtem meg.

— Látod, mindig mondtam, hogy rossz helyen takarékoskodsz...

Uj földreform készül Jugoszláviában

Belgrad. Jól értesült körökben úgy tudják, hogy a jugoszláv kormány új földreformot készít elő, amely 300 holdban szabja meg a legfelsőbb birtokhatárt. Hír szerint fel fogják osztani néhai Frigyes főherceg béklyel birtokát is és így a jugoszláv állam 270.000 holdhoz jut, amelyre montenegrói és hercegovinai földműveseket fognak telepíteni.

— Változások a város vezető tisztviselőinek beosztásában. Regneala Ioan dr. városi kulturális osztály vezetője a pénzügyi szolgálathoz felügyelőnek neveztek ki. Ugyanakkor a kulturális ügyosztály és Kulturpalota igazgatói ügykörét egyesítették és a kettős munkakör ellátásával Nichi Lazar dr. kulturpalotai igazgatót bízták meg.

— Uj állampolgársági jegyzék készül Timisoaran. A múlt esztendőben történt jelentkezések alapján Temesvár város közigazgatási ügyosztálya felterjesztette a belügyminisztériumhoz mind azoknak iratait, akik Temesvár területén az állampolgársági jegyzékbe való utólagos felvételükért folyamodtak. Összesen kétezerhatszáz-harmincegy személy kapta meg utólagosan az állampolgárságot. A városnál most új állampolgársági jegyzéket fektetnek fel, amelybe az utólagosan elismert állampolgárokat és a rájuk vonatkozó, valamint a családtagjaikra vonatkozó összes adatokat bevezetik. Ez a munka körülbelül három hétig tart és annak elvégzése után Temesváron megkezdik az új állampolgársági bizonyítványok kiadását.

— ÖNTÖZNI KELL A GYALOGJÁRÓT! A város illetékes ügyosztálya felhívja a háztulajdonosokat, hogy a nyári meleg idő beálltával a szabályrendelet rendelkezése szerint naponta öntözzék a gyalogjárót.

— Ujabb két halálos ítélet Franciaországban. Lille. (Rador.) A lillei katonai törvényszék kémkedés miatt halálra ítélte Ferrera Giacomo és Picciono Vincenzo nevű egyéneket.

— VIHARBA KERÜLT EGY MAGYAR GŐZÖS. Budapestről jelentik: A Duna gőzhajózási részvénytársaság ma közleményt adott ki, amely szerint a Duna nevű gőzöse a Fekete-tengeren erős viharba került, aminek következtében zátonyra futott és súlyosan megrongálódott. Embereitben nem esett kár.

— Nem tiltották be az évszázados símelületclucului-bucsut. M.-Ciuc—Csikszeredáról jelentik: A csikmegyei falvakban az a hír terjedt el, hogy a hatóságok nem engedélyezték a több évszázados csiksomlyó pünkösdi bucsut. Az évszázados bucsunak betiltására vonatkozó hírek teljesen alaptalannak bizonyultak, mert az illetékes hatóságok engedélyezték a bucsujárás megtartását.

— ÖNGYILKOSSÁGOT KÖVETETT EL KISLÁNYAVAL EGYÜTT EGY BUDAPESTI URJASSZONY. Budapestről jelentik: Gaál Teréz elvált budapesti urjasszony az elmúlt éjszaka 13 éves kislányával az újpesti vasúti összekötő hídról a Dunába vetette magát. Bucsulevelet hagyott hátra, amelyben bejelenti, hogy legutóbb elvesztette állását és a nagy nyomora miatt kénytelen a halálba menekülni. A két holttestet még nem tárták meg.

— FEKETE LISTA KÉSZÜL BUCURESTIBEN AZ ALKOHOL MEGRÖGZÖTT BARÁTARÓL. Bucurestiből jelentik: Kevesen tudják, hogy a II. Carol törvénykönyv 591. szakasza értelmében büntető intézkedéseket lehet kironi a részegesek ellen. Az elmulj napokban — mint a „Curentul” írja — a fővárosi rendőrbíró, amely kihágási ügyeket tárgyal, részegség miatt egy nap elzárásra, öt száz lei pénzbüntetésre és nevének nyilvános jegyzéken való közlésre ítélte Undrolu Ioan 32 éves bucuresti kereskedőt. Az ítélet egyben megtiltja az összes bucuresti-i italmérőknek, hogy Undrolunak szeszességét adjanak. Most Bucurestiben elkészítik a korhelyek hivatalos névjegyzékét. Azt a vendéglőtulajdonost, aki a listán szereplő, hivatalosan részegesnek minősített egyéneknek írtak szolgálatot ki, elzárással és pénzbüntetéssel sújtják.

— GAZALARC-RENDELÉSEK A VÁROS) MONT-IRODANAL. A városi jegyalmai (MONT) itoda a polgári lakosság tudomására hozza, hogy gázalarc igényéseiket május 7-én a hivatali órák alatt jelentsek be a városháza 97-es számú szobájában. Az igénylés bejelentésével egyidejűleg minden álarc után 150 lei előlege kell fizetni. Az álarcok árát illetően a belügyminisztérium és a gázalarckészítő gyárak közötti megállapodás után a lapok után értesítik az érdekelteket.

Elhalasztotta délamerikai útját a Duce fia

Róma. (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti, hogy Bruno Mussolini, a Duce második fia, elhalasztotta délamerikai útját. Bruno Mussolini igazgatója annak a légitársaságnak, amelynek gépei Olaszország és Délamerika között bonyolítják le a járatokat.

— Papen visszautazott Berlinbe. Isztambul. (Rador.) A Reuter jelentése szerint von Papen törökországi német nagykövét pénteken este Berlinbe utazott. A hírek szerint Hitler rendelkezésére tér vissza a német fővárosba.

— Memelben megszűntek a csapatmozdulatok. Stockholm. (Rador.) Az Aftenbladet jelenti Kaunasból: Memelből és a keletporoszországi kikötőkből beérkezett híradások arról számolnak be, hogy a katonai előkészületek megszűntek és a csapatmozdulatok, valamint a hajók mozgatala, amelyekről az utóbbi időben annyit írtak, nem észlelhetők már.

— Rálőtt fiatalok menyasszonyára, azután öngyilkos lett. Pápáról jelentik: Bognár Lajos harminchatéves cukrász kétszer rálőtt kiskorú menyasszonyára, majd önmagát agyonlőtte. Tetőt azért követte el, mert a szülők ellenezték a házasságot.

— A NÉPKÖZÖSSÉG ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSA. A Magyar Népközösség aradvárosi tagozatának vezetősége a Mosóczy-telepi nagyszámú kerttulajdonos magyar közönségnek ismét értékes és tanulságos előadást rendez, az ottani Katolikus Kör nagytermében vasárnap délután 3 órai kezdettel. Ezúttal ismét a nagytudású és kiváló előadó, Biró Pál gazdasági felügyelő szerepel „Köszérű tudnivalók a kert káros és hasznos állatairól, rovarairól és ellenük való védekezéséről” című előadásával. A minden kerttulajdonost érintő szakszerű előadást a város többi részéből is számosan fogják felkeresni, úgy hogy előreláthatólag ezúttal is zsúfolt nézőtér hallgatja végig Biró Pált. Minden érdeklődőt szívesen lát a Népközösség vezetősége, belépés díjtalan.

— Dr. Kakuk János tagja a Magyar Népközösség elnöki tanácsának. Timisoara—Temesvárt. A Magyar Népközösség elnöki tanácsa Kolozsváron ülést tartott, amelynek során gróf Bánffy Miklós elnök javaslatára dr. Kakuk Jánost, a bánáti szervezet elnökét az elnöki tanács rendes tagjának hívták meg. Az elnök meleg szavakkal üdvözölte az új tanácsost és rámutatott arra, hogy dr. Kakuk János elnöki tanácsosi tagsága csak még jobban kímélte a központ és a bánáti magyarság közötti kapcsolatokat. Dr. Kakuk János válaszában köszönetet mondott azért az érdeklődésért és gondosságért, amelyben a Magyar Népközösség a bánáti magyarságot részesíti.

— EGY LITER DENATURÁLT SZESZSEL KISÉRELT MEG ÖNGYILKOSAGOT A FOGLAZBAN AZ AL-INSPEKTOR. Sighet (Máramarosziiget). Máramarosziigetben tartóztatták Scovarza Gheorghe alinspektort, aki a „Jurnalul” című bucaresti-i lap felügyelőjének adta ki magát és a lapvallalat számos erdejyi bizományosától kisebb-nagyobb pénzüsségeket csalt ki. Az al-felügyelő a fogház asztalosműhelyében kapott beosztást. Scovarza játszólag belenyugodott helyzetébe és szorgalmasan dolgozott a börtön műhelyében. Az elmúlt nap Scovarza egy óvatlan pillanatban öngyilkossági szándékából kitér a műhelyben levő denaturált szesz üveg tartalmát, Scovarza közel egy liter denaturált szesz ivott meg, majd ájultan esett össze. Az öngyilkos al-felügyelőt azonnal be szállították a szigeti kórházba, s ápolás alá vették. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— Fejedelmi otthonok ragyogó pompájáról. Ir rendkívül érdekes, képekkel illusztrált cikket a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. Színházi beszámolók, riportok, kulisszámógóttli pletykák, magyar írók kitűnő elbeszélései, szépségápolás, divat, humor, kezesrejtvény, gazdag filmrovat, tőkéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél-szebb kép teszik felülmulhatatlanná a legnépszerűbb és legolcsóbb képes színházi hetilapot.

KAMARA SZÍNHÁZ

A marosvásárhelyi színházszínház vendéglátója

Dalol a Volga

grandiózus kiállítású nagyoperett

Főszerepben: Wolticzky Elvira, Ürmössy Magda, Kun Edith, Gerő Borcsa, Homm Pál, Szabadkay József és Szabadkay Miklós. — A darab Erdély városában hetvenöt előadást ért el.

— Az aradi leányklub énekkarának bemutatkozása. A péntek esti májusi ájtatosságok keretében mutatkozott be az aradi római katolikus leányklub énekkara. Az új énekkar tehetséges tagokból áll és minden remény meg van arra, hogy hasznára lesz az egyre fejlődő aradi zeneéletnek. Az énekkarnak Mezey Tibor minorita lel kész a vezetője és fáradságot nem ismerő munkájával a 32 tagú kar alapos előkészület után valóban dicséretet érdemlő módon mutatkozott be. Négy számot adtak elő három szólamra. Az éneket orgonán kísérte Rákóczy Sándor. A Leányklub énekkara ezután rendszeresen közreműködik a májusi ájtatosságokon, mégpedig szerdai napokon, amikor az ájtatosság keretében szentbeszédet is tartanak.

— Ping-pong és sakkverseny Chisineu Crisen. Az Iparoskör ifjúsági szakosztálya ping-pong és sakkjátékosai részére a klubközi erőlista összeállítása végett kiesési rendszerrel lebonyolított versenyeket rendezett hétfőn. A versenyeken népes mezőny — férfiak nők vegyesen — indult és a játékosok mindegyike fejlődő tehetségről tett tanúságot. Pingpongban 19. sakkban 8 játékos indult és szépszámu közönség jelenlétében döntötték el a küzdelmek sorsát. Az asztalitenisz a következő sorrendet adta: 1. Weisz Endre. 2. Varga József. 3. Marián Bandi. A sakkverseny első három helyezettje: 1. Liebermann Iluci. 2. Tóth Laci. 3. Moller Ali. Az Iparoskör ifjúsági tagozatának sportbeli tevékenységét nagy dicséret és elismerés illeti meg.

A nap humora

IOSNÓ: Egy gonosz ember be akar ülni az állásába, vigyázzon, nehogy kitudja.

KOVÁCS UR: Szegény jelle, nagyon meg lesz leve. Három éve vagyok munkanélküli.

— Mondja csak, szomszédasszony, miért az ablakon keresztül jön haza mindig a férje?

— Megszokásból. Azelőtt betörő volt.

— A magyar Népközösség könyvtára minden nap délelőtt 9—12 óráig, vasárnap és ünnepnapokon 10—1 óráig áll rendelkezésére a Népközösség tagjainak, diátlalanul. Könyvadományok minden munkanapon délután is beküldhetők a Iosif Vulcan ucca 12' szám alatti központi irodába.

— Wolff Károly képkiallítása a Kulturpalotában naponta nyitva 11-től 1.ig és délután 4-től 8-ig.

— Az elült kisbalta. Móricz Zsigmond, a nagy író mesélt a gyermekkorának egy lélegzetfőtő élményét, amikor édesapjának tudta nélkül elvitte hazulról a kisbaltát, hogy az erdőben ufenyőt vágjon vele, deyrábló elveszi tőle az ebül került íoszágot s a gyerek otthon nem meri a dolgot bevallani. Azóta ez a két kis szó: „én voltam...” mindig szívdobogást vált ki az író lelkéből. Ezt az érdekes nyilatkozatot Tolnai Világlapja legújabb száma közli. A legkiválóbb magyar írók novelláin, a rendkívül érdekes cikkek és során kívül gazdag rejtvényrovatot és közel száz pompás képet talál az olvasó a népszerű képeslapban, amelyek a hét minden fontosabb aktuális eseményét mutatják be.

— A LUTHERÁNUS NŐEGYLET szeretettel várja vendégeit a hétfő d. u. fél 6 órakor tartandó kávédelutánra.

— Megjelent a „Korunk” májusi száma. A Korunk legújabb májusi számának vezető helyén Lukács György cikkét találja az olvasó Zoláról, a nagy regényíró születésének 100 éves fordulójára alkalmából. Lukács György cikkében biztos kézzel tagadja meg azt, ami Zolában új s élesen mutat rá azokra a szellemi tényezőkre, melyek Zolát elődeihez főleg Balzac-hoz és Standhaushoz kötik. Gál Ernő A háború szociológiai cimen ír érdekes cikket. Összegezi azokat a különböző társadalomtudományi irányzatokat, melyek részben a háborúk elkerülését, részben elkerülhetetlenségét próbálják igazolni s kimutatja ro'uk, hogy mindkét esetben nem ott nyulnak a kérdéshez, ahol reményük lehetne magyarázatot találni. Szentmiklósy Lajos történeti cikke a magyar őstörténeti kutatások felülbírálata. A magyarságnak a pástorkorban élt napjai igyekszik megvilágítani azokkal az eszközökkel, melyeknek a magyar történetírásban előddig alig jutott szerep. Mandics Gyula Atom és energia c. cikkében teljes és világos képet ad az atomrobbolás legújabb állásáról s azokról a lehetőségekről is: amiket ez az eljárás az energiateljesítmény következtében a technikai fejlődés szempontjából jelenthet. Aszódy János A vártól a megzervezett terepig cimen haditechnikai cikket ír. Papp Gábor a Faludy Villon fordítások körül újabban felmerült kritikál vitában terem tiszta helyzetet. Nagy Gábor a világ kartelljeiről, trösztjeiről és konszernjeiről ír kimerítő cikket s értékelte az ipari tőkének a banktőkével való összefonódását. Szépirodalommal szerepelnek a számban: Szentimrei Jenő, Birkás Péter, Berkó Sándor, Méliusz József, Darvas Szikárd, Damon Runyon, Salamon Ernő és Faludy György. József Jolán folytatja József Attila életrajzát. A Kulturkrónika, Szemle, Bírálatok rovatokban több mint husz kisebb cikk foglalkozik új könyvekkel és aktuális kérdésekkel. Előfizetni öhaltóknak készséggel küld mutatványszámot a kiadóhivatal: Cluj, Cal. Gen. Dragalina 108.

TESTA

A legjobb idegcsillapító

— MEGÖLTE AZ ANYJÁT EGY ZULLÓTT AMERIKAI BÍRÓ. Newyorkból jelentik: Canasa Cityben Lytton Teacher bíró a múlt hét szerdáján részegen megölte anyját. A bíró már másfélévvel ezelőtt elvesztette állását, züllött életmódja miatt. Egyszer berugva ment el hivatalába és részegen fantasztikus ítéleteket hozott. Két tolvajt halálra ítélt, egy tabljót fömnenyert és szabadjádra helyezte, majd pedig az asztalon levő tintatartót hozzávágta az ügyész fejéhez. Akkor je kellett mondania állásáról. Egészen elzüllött. Minden idejét lebujszóban töltötte, „világi” ajakkal érintkezett, akiket jogi tanácsokkal látott el. Ezek pénzelték. De minden pénzt elvitt és nőkre prédált. A múlt hét szerdáján ismét pénzt akart kizsárolni az anyjától, aki egy jómódu állami tisztviselő özvegye volt. Az idős asszony utóbbi időben a fia miatt már rossz anyagi sorsba zújtott le, azonban közbejött akadályok miatt csak igen rövid ideig tartott. Az összejövetel iránt nagyfokú érdeklődés nyilvánult meg és azon részt vett a község fiataljainak színejava és számosan jelentek meg vidékről is a táncestélyen. A megjelent lányok közül a következők neveit sikerült feljegyezniük: Abrahám Mancsi, Cocuban Ileana (Arad), Codrean Marioara, Csomány Böske, Csomány Ema, Farkas Ilonka (Szapárliget), Fazekas Pirocska, Ferenczy Irén, Henny Baba, Henny Lilly, Igna Ella, Igna Mancsi, Kiss Bözsi, Kiss Kató, Krasztel Luji, Liebermann Eliz, Liebermann Iluci, Molnár Ida (Simánd), Eöth Mancsi (Simánd), Varga Anci. Az estély megrendezéséért az ifjúsági szakosztály vezetőségét illeti dicséret: különösen Szkalák István ifjúsági vezetőt és Varga József valamint Bödi Endre egyesületi tagokat.

— A Magyar Népközösség pünkösdi hangversenye. Megemlékeztünk már arról a nagyszabású hangversenyről, melyet a Magyar Népközösség elnöksége pünkösdi vasárnapján, május 12. én délután 6 órai kezdettel fog megrendezni a Kulturpalota nagytermében. A Népközösség elnöksége szívesen látja a magyar közönséget erre a hangversenyre. Belépési igazolványok a kerületi vezetőknel és a Iosif Vulcan-ucca 12. szám alatti központi irodában előzetesen átvehetők annál is inkább, mert hatósági rendeletre csak annyi hely adható ki, ahány ülőhely van.

— Éva asszony új életre támadt. A Jütlandi félszigeten. Egtved falu közelében 1921. februárjában egy sirra bukkantak. Fialat lány feküdt valaha a koporsóban. Haja, ruhája még épségben volt. Teste ugyan szétporladt, de a tölgvafokoporsóba beszívagott évezredes por pontosan megőrizte a 3500 évvel ezelőtt eltemetett leány alakjának minden kis részletét. A sírleletet a kopenhágai múzeumban állították ki s egy kopenhágai szobrászművész elhatározta: új életre kelteti a negyedélezer éves Évát. Erről írt Gedeon Géza halatlanság érdekes riportot gróf Bethlen Margit népszerű képes szépirodalmi lapjának, az Ünnepek most megjelent új számában. Az albumalaku Ünnepek ezúttal is gazdag tárházát nyújtja a nivós és szórakoztató olvasnivalóknak s a remek képeknek. Főelárusító: Journal Import, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 46.

— Változatos modelleket: kabátot, ruhát, kerti kötevényeket és bájos gyermekholmikát mutat be a Párisi Divat májusi száma. És divatos strandholmikát, köpenyt, shortot, kötött és horgolt fürdőtrikót. A kézimunka oldalakon szebbnél-szebb horgolt függönyöket, himzett terítőket, párnákat és csipke mintákat hoz a Párisi Divat. Azonkívül az irodalmi részben folytatásos regényt, szép cikkeket, novellákat Bozza Margit, Csura Péter, stb. tollából. Versek, rejtvény, kozmetika és háztartásrovat, szerkesztői üzenetek egészítik ki a Párisi Divat minden számát.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK

HAJÓS gyógyszertár, Bulev. Regina Maria 8,
KAIN gyógyszertár, Calea Banatului 1,
NIEDERMAYER gyógyszertár, Str. Goidu,

A Magyar Népközösség ismeretterjesztő előadása

a Mosóty-telepi Katolikus Körben május 5-én, vasárnap délután 3 órakor:

„Időszerű tudnivalók a kert káros és hasznos állatairól, rovarairól és ellenük való védekezésről.”

Előadó:
Biró Pál
gazdasági
felügyelő

SPORT KÖZLÖNY

Economu Virgil dr. szövetségi kapitány Aradon nyilatkozik a budapesti magyar—horvát mérkőzésről és a román labdarugás időszerű kérdéseiről

„Osszeállítottuk a válogatott csapatot — Erélyesen cáfolja a szövetségi kapitány a 75—25 százalékos arány-beosztásról elterjedt híreket — Kiemélyülnek a román—magyar sportkapcsolatok

Economu Virgil dr. szövetségi kapitány, az edzőiskola igazgatója, megfigyelői minőségben megtekintette Budapesten a magyar—horvát válogatott mérkőzést, hogy a május 19-iki román—magyar Duna-Kupa mérkőzésre vonatkozóan a szükséges következtetéseket levonja. A szövetségi kapitányt, aki mint az erdészet felügyelője vezető tisztviselője évenként át Aradon teljesített szolgálatot, ezeken az emlékeken kívül szoros rokoni kapcsolatok is fűzik Aradhoz és így Budapestre is visszautazva, Aradon megszakította útját.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatni Economu dr.-al, ki lekötőlező szívéllyességgel állt rendelkezésre.

(Milyen volt a budapesti mérkőzés?)

— Érdekes és nagyiramu mérkőzés volt, a melyen a kitünő horvát csapat jó játékot mutatott, de a magyar csapat a kapu előtt határozottabbnak bizonyult és ezért győzelme megérdemeltnek minősíthető. Nekem a magyar csapatból főleg a két hátvéd, Sárosi, a középfedezet és a balszélső Gyevai tetszetek, a horvátoknál pedig a közvetlen védelem játszott ragyogóan.

— Különben Budapesten rendkívül szíves fogadtásban részesültem, főleg Gidófalvy dr. volt nagyon előzőékeny, de mindenki örömmel s készségesen állt rendelkezésemre.

A KAPITÁNY MÁR TUDJA A MAJUS 19-IKI CSAPATOT...

(A magyar—horvát mérkőzés után milyenek az esélyek a DK mérkőzésre?)

— A labdarugás az a sportág, ahol igen nehéz jóslásokba bocsátkozni. Annyi bizonyos, hogy a legjobb csapatunkat állítottuk ki május 19-én Budapesten a Duna-Kupa mérkőzésre és minden igyekezetünkkel azon leszünk, hogy sikeresen szerepeljünk. Kérdés azonban, hogy ez mennyire fog sikerülni.

(A román csapat összeállítása kialakult-e már?)

— Csaknem teljes egészében meg van már a csapatom, de ezt természetesen nem hozhatom még nyilvánosságra.

(Megkíséreltük a várható csapatösszeállítást elmondani, miközben erősen figyeltük a kapitány arcát és ezekből a megfigyelésekből a következő csapatösszeállítást olvastuk ki a május 19-iki mérkőzésre:)

David — Siera, Lengher — Vintila, Rasinaru Demetrovic — Bindea, Reiter, Barátky, Spielmann, Giça Popescu.

Most kíváncsian várjuk a május 16-át, mert ekkorra helvezte kijátásba Economu dr. a válogatott csapat összeállításának nyilvánossághozatalát.

ECONOMU DR. CAFOLJA A 75—25 SZAZALÉKOS ARÁNYT...

(Mi igaz abból, hogy augusztus után csak olyan csapatok játszhatnak hivatalos mérkőzést amelynek tagjai 75 százalékban etnikai románok?)

— Ezt az „ügyet” Budapesten hallottam először és nagyon meg voltam lepve. Egy szó sem igaz az egészről és ilyen fantasztikus terv szóba sem került. A legerélyesebben megcáfolom az ilyen kósza híreket, amelyek nem alkalmasabbak egvébre, mint a konkolyhintésre. Fejlődőképes labdarugóspórtot akarunk nevelni és nem pedig mindig újabb megszorításokat tenni.

ARADRÓL IS LESZ JÁTEKOS A B) VÁLOGATOTTBAN

(Lesz-e aradi játékos a B) válogatottban?)

— Természetesen. Siclovánra biztosan számíthatok, mert ez a fiú megfelelt úgy a rostamérkőzéseken, mint a jugoszláv B) csapat elleni mérkőzésen. De rajta kívül még néhány aradi játékosat fogok meghívni a válogatottak rostájára és remélem, hogy akadni fog olyan, aki alkalmas is lesz a szerepeltetésre.

INTENZIVEBBÉ LESZ A ROMÁN—MAGYAR SPORTKAPCSOLAT

(Mi a helyzet a magyar csapatok romániai és a román csapatok magyarországi szereplései körül?)

— Ebben az ügyben is tárgyaltam Budapesten és miután az illetékes helyek engedély iránti ígéretét bírom kijelenthetem, hogy a két ország sportkapcsolatai a legjobbakká válnak. A bajnoki idény lezárásával, de még annak befejezése előtt is megkezdődnek a kölcsönös tura-mérkőzések, amelyek biztosítani fogják a sportkapcsolatok intenzivebbé válását.

*

A szövetségi kapitány most egy Nemzeti Sportot huz elő, amelyben megmutatja Budapesten adott nyilatkozatát. Itt is erélyesen cáfolja Economu dr. azokat a híreket, amelyek szerint ősztől kezdődően csak 75 százalékban etnikai román csapatok játszhatnak hivatalos mérkőzést.

Economu dr. különben szombaton reggelig marad Aradon és ekkor utazik tovább Bucarestbe, ahol a válogatott mérkőzésekig hátra levő két héten át hatalmas munka vár rá...

Fél hatkor kezdődik vasárnap a Gloria—Minerul mérkőzés

— Slavei véd a Gloria csapatában —

A vasárnapi sportműsor kiemelkedő eseménye a Gloria és a Minerul B) ligás mérkőzés, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg sportkörökben. A Minerul a Mica és az Ejecrica ellen aratott győzelmei dícsérik, a Gloria is értékes győzelmeiket könyvelt el a bajnokság tavaszi mérkőzése során és így élvezetes, szép küzdelem várható a két csapat között. A mérkőzés pontban fél 6 órakor veszi kezdetét és arra a Gloria a következő összeállítású csapattal áll ki:

Slavei — Régnér, Volenjar — Siclovan, Mjadin, Micolá — Tudor, Farkas, Codrean, Henegar, Mercea.

O A MAGYAR BAJNOKSÁG VASÁRNAPI MŰSORA. A magyar nemzeti bajnokságban vasárnap a következő mérkőzéseket bonyolítják le: Török—Hungaria, Ferencváros—Gamma, Bocskai—Elektrómos, Kassa—Kispest, Szeged—Szolnok, Haladás—Taxisok.

A vasárnapi mérkőzések játékvezetői

B) liga:

Gloria—Minerul, Gloria-pálya, 17.30 órakor, bíró Ceureanu, határbírók Burdan és Oprita.

Ker. I. oszt.:

Crisana CFR—Titanus, Astra-pálya, 9.50 órakor, bíró Giorogariu, határbírók Husztik és Bacila.

Astra—Transilvania, Astra-pálya, 11.30 órakor, bíró Oprita, határbírók Chiral és Colarov.

Tricolor—Olimpia, Olimpia-pálya, 17.00 órakor, bíró Adamovici, határbírók Polareczky és Jakab.

CAA—Intelegerea, Unirea-pálya, 17.00 órakor, bíró Höhn, határbírók Weinberger és Engel.

III. bajnokság:

Astra—Transilvania, Astra-pálya, 13.15 órakor, bíró Luca, határbíró Izverneanu.

Intelegerea—CAA, Unirea-pálya, 15.00 órakor, bíró Gombos, határbíró Sabau.

Gloria—SGA, Gloria-pálya, 15.30 órakor, bíró Milancovici, határbíró Reinhardt.

Crisana CFR—Titanus, Astra-pálya, 15.00 órakor, bíró Gábor, határbíró Safta.

Az A) liga állása

A nemzeti bajnokság A) csoportjában a hetedik tavaszi forduló előtt a bajnoki táblázat a következő sorrendet mutatja:

1. Venus	17	11	2	4	46	15	24
2. Rapid	17	9	6	2	51	21	24
3. Sp. Studentesc	17	6	9	2	36	23	21
4. UDR	17	5	9	3	27	25	19
5. CAMT	17	8	3	6	28	36	19
6. Ripensia	17	6	5	6	26	29	17
7. Carpati	17	6	4	7	26	29	16
8. U. Tricolor	17	6	4	7	24	29	16
9. AMEFA	17	7	—	10	27	32	14
10. Gloria CFR	17	6	1	10	18	47	13
11. Juventus	17	3	6	8	25	32	12
12. Victoria	17	3	3	11	13	29	9

Tanasescu győzött Capriban

Róma, A Capri-szigeten folyó nemzetközi teniszverseny román és magyar sikereket hozott. A férfigyőzelem Tanasescu győzött, aki a döntőben 6:2, 7:5, 6:1 arányban győzte le a magyar Szentpéteryt. Szentpétery az elődöntőben honfitársát, Szigeti verte ki 6:3, 6:3 arányban, Tanasescu pedig az olasz Scotti felett győzött 7:5, 6:3 arányban. A női egyes győztese a magyar Somogyi lett, aki a döntőben 6:1, 6:2 arányban érte el a jugoszláv Kovácsot. A férfipáros elődöntőjében Tanasescu, Schmid, 7:5, 7:5 arányban győztek a magyar Szigeti, Szentpétery pár ellen. Sada, Scotti pedig az angol Ploughman, Rogers ketőst verte 7:5, 6:2 arányban. A női páros elődöntőjében Sziivassy, Bereczky pár 3:6, 8:6, 6:3 arányban verte a Somogyi, Dietz Hammel párt.

SZÍNHÁZ

A Szabadkay-szintársulat vendégjátéka elé

Május 10-én, a jövő hét péntekén tartja megnyitó előadását a Kamara Színházban a marosvásárhelyi magyar szintársulat. Erdély legkiválóbb operettegyüttese a Dalol a Volga című, káprázatos kiállítású, pompás muzsikájú, hallatlanul szellemes Jenei—Schreiber operettet mutatja be Aradon. A Dalol a Volga eddig Marosvásárhelyen, Brassóban és Nagyváradon hetvenöt előadást ért el.

Szabadkay József társulata 53 személyt foglalkoztat és a kétheti vendégjáték során bemutatja repertoírjának legjobb darabjait. A társulat tagjai között van Wojticzky Elvira, Úrmössy Magda, Gerő Borcsa, Kun Edit, Sz. Mátyay Rózsi, Jenei Iános, Homm Pál, Szabadkay József és Szabadkay Miklós.

A pénteken kezdődő aradi vendégjáték elé máris nagy érdeklődéssel tekintenek.

Huszonöt évvel ezelőtt a flandriai harctéren próbálták ki először a gáztámadást

Huber német vegyész, a mérgegáz feltalálója lovagolt be elsőnek a lojtó gázfelhőbe

Ezekben az áprilisi napokban hírhedt esemény évfordulóához érkezünk. A flandriai síkságon 1915. április 22-én, tehát immár negyedszázaddal ezelőtt folyt le az első gáztámadás, amelyet a világtörténelem ismer. A vegyi háború, a vegyi ipar fejlődésének következménye, szerzői tehát a németek voltak, a kiknek az akkori hadviselők között legnagyobb és legteljesítőképesebb volt a vegyi iparuk. Erről a jubileumról érdekes cikket közöl a baseli *Nachrichtliche Zeitung*.

Hatheti lendülettel csatározás után, 1914. őszén az új automatikus fegyverek fölényes tűzhatása következtében megkezdődött a frontok megmerevedése, vagyis az egymással szembenálló felek defenzív háborúja. A hadtörténelem azóta egész sereg kísérletet sorol fel, amelyek mind arra irányulnak, hogy fölébe kerekedjenek ezeknek a gyilkos, önműködő fegyvereknek. A leghatásosabb ellen-szert, a motoripar szolgáltatja: a tankokkal és repülőgépekkel.

1914. őszen . . .

A szövetségesek motoriparuk fölényét vetették latba, a németek viszont vegyiparuk többségét akarták kihasználni.

A nagy főhadiszálláson, Németország leg-híresebb vegyészéhez: Walter Nernsthez fordultak, aki előtt a porosz vezérkari tisztek kifejtették, hogy olyan vegyszerre lenne szükség, amely az ellenséges katonák tizezreit gyorsan és váratlanul harcképtelenné teszi. Nernst azt ajánlotta, hívassák el kartársát, Fritz Haber egyetemi tanárt, aki a legmegfelelőbb ember e feladat megoldására. Így lett Haber a vegyi háború atyja és terveinek gyakorlati megvalósítására később bevonták Karl Duisberg vegyészeti gyárost is, aki azután egyik megalapítója lett a nagy német vegyi trösztnek: az I. G. Farbennak. Haber elgondolása az volt, hogy a vegyi-harcszereket a tüzéség löve az ellenségre. Ez a módszer volt a legkézenfekvőbb és ez bizonyult később a legcélravezetőbbnek is. Első alkalmazásakor azonban csalódást okozott. Haber három ezer 10,5 centiméteres srappellét preparáltatott. Ez igen egyszerűnek látszott: nem volt egyéb fennvaló, mint a srappell fejét megtölteni diazidinnel. (Ezt a mai fellettségül hadi-vegyészet nem is tartja tulajdonképeni harci-gáznak, csak árthatatlan izgatószernek.) A diazidin rendkívül finom portelhőt fejleszt, amely rendkívül bántja a szemet és az orrot anélkül azonban, hogy mérgező hatása lenne.

Ezeket a srappelleket 1914. október 27-én egy északfranciaországi hadművelet során lötték ki könnyű tábortárcsákból. A támadás sikerült. Neuve Chapelle német kézre jutott. Az egész dologban az volt a legkülönösebb, hogy az angolok, akik Neuve Chapelle-nél a németekkel szembenálltak, nem is vették észre, hogy a srappellekben izgató anyag volt és csak a háború után kladott német hadiközle-ményekből vált ismeretessé, hogy itt tettek első ízben kísérletet a háborús-vegyészet esz-közvetlen intézett támadására.

Falkenhayn tábornok elzárja a gránátokat

Falkenhayn tábornok, a németek legfőbb hadvezetőségének főnöke nem nagyon bizott a vegyi háborúban. Amikor két újabb kísérlet — 1915. januárjában az orosz fronton és ugyanez év márciusában a flandriai harctéren — meghiúsult (a hideg időjárás miatt nem hatott a vegyszer), Falkenhayn elzárta Haber elől a gránátokat.

Habernek más módszer után kellett néznie. Azt tanácsolta, hogy ne lőjék át az ellen-

séghez a vegyi anyagokat, hanem gázalakban fujják át a szembenálló csapatokhoz. A legfőbb hadvezetőség hozzájárult, hogy most már ezen az alapon folytassák a kísérleteket. Felállítottak egy gáz-ezredet, amely különleges kiképzésben részesült és a támadás színhelyéül a flandriai harctéret jelölték ki.

Felvetődött a kérdés, hogy: milyen gázt használjanak? Haber a klór mellett döntött, lefoglaltak hát 6000 klórgázpalackot. Németország egész ipari készletének felét s ezenfelül megrendeltek még 24.000 darabot.

A feltaláló — az első gázsérült

— Abban a pillanatban, hogy beértünk a klórködbe — így mondta el később Bauer alezredes, — elvesztettük tájékozóképességünket, rettenetes köhögés fogott el, a gégenket mintha összemarkolták volna. A lovak ziháltak, remegtek, botladoztak. Mikor már azt hit-tük, hogy végleg elvesztünk, egyszerre oszladozni kezdett a lojtogató felhő — meg voltunk mentve..

— De alaposan megjárta! Szörnyű fejfájás kínozta, fulladási rohamok leptek meg és napokig betegem feküdtünk.

Limburg tartomány német katonai kormányzója: Keim tábornok vette gondjaiba a két első német gázsérültet s házában ápolgatta őket, míg felgyógyultak.

Ilyen „sokatigérő” próba után sor került a gáz komoly alkalmazására.

Bixchoote és Langemark közt vdrakozott a gáz-ezred a kedvező szélre s amikor április 22-én délután ütött az óra, egyszerre hat kilométer szélességben sárgásfehér, átláthatatlan embernégyasságnyi felhőial indult meg nyugati irányban, másodpercenként két-három méteres sebességgel s befődte a franciák gyarat gyalogosait, akik ezen a frontszakaszon álltak.

Bőrbetegségek

A bőrbetegségektől származó fájdalokat elkerül-heti, ha idejében használ Cadum kenőcsöt. Azonnal megszünteti a viszketettségét, enyhíti és gyógyítja a bőr minden irritációját vagy gyulladást. Sok szenvedésnek veszi elejét, ha idejében használ Cadum kenőcsöt kiütések, sebek pattanások, rüh, csalánkiütés, karcolás, aranyér bőrhámlás ellen.

Vége 1915. áprilisában odáig jutottak, hogy megtarthatták a főpróbát. A belgiumi Hasselt városában hajtották végre az előzetes kísérletet. A „felfedező” feszülten figyelte a kísérlet lefolyását. A palackokat kinyitották, a klór kiáramlott és nehéz felhővé sűrűsödött, amelyet a szél lassan előrevitt.

Haber tanár mellett, — aki a katonai környezethez illően maga is lóra ült, — Bauer alezredes foglalt helyet, mint a legfőbb hadvezetőség illetékes osztályának főnöke. Bauer türelemtellenül odaszólt a tudósnak:

— Próbáljuk ki magunk: lovagoljunk bele a klór-felhőbe — és a két lovas a következő pillanatban már el is tűnt.

— Az egész ég — mondja Bauer alezredes jelentésében — sárgaszíni lett, odáig elnémult a tüzelés, gyalogságunkat előrevezényeltük s követtük a ködfelhőt gyors meneküléssel, veszteség nélkül.

Az ellenség 15.000 embere harcképtelenné vált, közülük 5000 meghalt. Így kezdődött a gázháború.

Óriási sikere volt

Bartók és Szigeti első együttes hangversenyének Newyorkban

Newyork. A newyorki Carnegie Hall-ban megtartották Bartók Béla és Szigeti József első hangversenyét, amelynek óriási sikere volt. Az amerikai sajtó kritikásai a legnagyobb elragadtatással írnak a magyar muzikusok együttes hangversenyéről. Az est érdekessége Bartók I. Rapszódiaja volt, amelyet a nagy zeneszerző 1929-ben Szigeti Józsefnek ajánlott, de amelyet együtt s phasesm játszottak. A Brahms-sonátát Bartók ugyancsak magyar művésszel, Földes Andorrai játszotta. A hangversenyen a newyorki társadalmi és művészi élet legelőkelőbbjei jelentek meg, akik hosszasan, melegen ünnepelték a magyar művészeket.

Május 6-án zárul a

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1500 kiállító, 7 külföldi állam részvételével. Nagyszabású vasipari, textilipari és építőanyagipari külön csoportok. Divatrevü. Építőanyag-tözsde.

50% utazási kedvezmény

Ervényes a MAV vonalain; odautazásra április 16—május 6-ig, visszautazásra április 26—május 16-ig. A CFA vonalain: a visszautazásra április 26—május 11-ig.

Magyar vizum érvényes román egyéni utlevél és vásárigazolvány alapján a m. kir. követség és a m. kir. konzulátusok útján személyenként 2.50 P-ért beszerezhető.

Részletes felvilágosítások és vásárigazolvány kapható a Romantika Utazási Iroda (Sandor könyvkereskedés) és a Wagon-Lits/Cook iroda összes fiókjainál és kirendeltségeinél, a magyar külkepviseleti hatóságoknál és a vásár tb. képviselőinél. A vásárigazolvány ára 120 lei.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Októberig nem kell elköltözniök a hadiüzemek, templomok vagy iskolák közelében levő italméréseknek

Ismeretes, hogy a kivételes állapotokra való tekintettel, a szeszjövődék igazgatósága elrendelte, hogy azok az italmérések, melyek tulajdonosai felszólítást kaptak az április 23-ikáig való elköltözésre, mert az italmérés nem felel meg az 1937. évi rendeleti törvény előírásainak (a hadiipari vállalatokhoz közel vannak), vagy a szeszjövődék által megengedett távolságon belül vannak valamely iskolához, vagy templomhoz, október 26-ig a jelenlegi helyiségiükben maradhatnak. Ezt a kedvezményt csak azok az italmérők vehetik igénybe, akik idejében új szerződést kötöttek, vagy meghosszabbították a szerződésüket a háztulajdonossal, illetve a helyiség tulajdonosával. Ezzel kapcsolatban meg kell még említeni, hogy a szeszjövődék érvényben tartotta a törvényes távolság betartására vonatkozó felmentéseket és elköltözési haladékokat, amelyek az italmérési helyiségek akár a szeszjövődéktől, akár a hadifelszerelési minisztériumtól kaptak. Ha valaki most akarja az italmérését olyan üzlethelyiségbe költöztetni, a

mely a törvényben előírt távolságnál közelebb esik valamilyen hadiipari üzemhez, iskolához, vagy templomhoz, kérvényt kell benyújtania a szeszjövődék igazgatóságához. A kérvényhez csatolni kell a helyiség bérleti szerződését, az illetékes ellenőr által felvett jegyzőkönyvet, amelyben az új helyiségnek a távolságát, valamint azt kell feltüntetni, hogy volt-e már a szóbanforgó helyiségben addig is italmérés, végül pedig az érdekelt iparvállalat, iskola, vagy templom kedvező véleményezését, hogy nincs kifogása az italmérés odaköltözése ellen. Az italmérésekkel kapcsolatban a regáti falusi kocsmák bérleti mozgalmat indítottak annak érdekében, hogy az árleltésen bérbeadott italméréseket az eddigi legfeljebb ötévi időtartam helyett korlátlan időre adják ki. Ez a kérdés már a parlamentben is szóba került, ahol azt javasolták, hogy a szeszjövődék módosításával a falusi italméréseket helvezzék ugyanabba a jogi helyzetbe, amelyben a városi italmérések vannak.

A jövő héten állapítják meg a második évnegyedre vonatkozóan a behozatali kereteket

A behozatali bizottság újból megkezdte munkálatait, amelyek a következő kérdésekre terjednek ki: 1. A második évnegyedre vonatkozó behozatali keret. 2. Újabb behozatali keretek létesítése. 3. A jelenlegi behozatali keretek növelése. 4. Büntetések.

Mint ismeretes, a behozatali kereteket az előző évnegyedben lebonyolított kivitel értékének arányában állapítják meg. Ez év első negyedében a kivitel értéke közel nyolc és félmilliárdra emelkedett, vagyis lényegesen több volt, mint az előző negyedekben. Figyelemreméltó jelenség azonban, hogy a kivitel ugyan értékben emelkedett, de mennyiségben nem ért el ily nagyarányú emelkedést. Az országok szerinti végleges behozatali kereteket a jövő héten állapítják meg és hozzák nyilvánosságra. Ugyancsak nyilvánosságra hozzák a

kiadott behozatali engedélyeket is. Hymódon az importőrök maguk ellenőrizhetik a kérvények elintézését és meggyőződhetnek róla, hogy vajjon előnyben részesítenek-e egyes cégeket. Ha ilyen megállapodást tennének, akkor erről azonnal panaszt kell tenniük a külkereskedelmi minisztériumban.

Ugyancsak döntenek az új vállalatok kérvénye fölött is, amelyekben teljesen új behozatali kereteket megállapítását, illetve engedélyezését kérik. Háromezer ilyen kérvény kerül lefolytatásra.

Lefolytatják azokat a kérvényeket is, amelyekben egyes cégek annak a határozatnak hatálytalanságát kérik, nejjel megvonják tőlük a behozatali jogát azzal az indoklással, hogy kihágást követtek el az érvényben lévő külkereskedelmi rendszer ellen.

A rendkívüli nemzetvédelmi adó alkalmazása

A pénzügyminisztérium kiegészítő utasításokat küldött a pénzügyigazgatóságoknak az április elsején életbe lépett rendkívüli nemzetvédelmi adó alkalmazására vonatkozólag. Az utasítások részletesen előírják, hogyan kell alkalmazni a törvényt a különböző kereskedelmi, ipari és más vállalatoknál s külön intézkedéseket tartalmaznak az erdőkitermelő vállalatokra, a paraszthalmokra vonatkozólag.

Azokra a vállalatokra nézve, amelyek az 1939. évi mérlegüket 1940. ben, március 31-ike után állítják össze, az utasítások előírják, hogy a nyilatkozatot azoknak is be kell adniuk a törvényes határidőig, május 15-ig, a szükséges adatokkal azután későbbben kell azt kiegészíteni, az adó kivetése pedig a mérleg elkészítése után történik.

Azok az adófizetők, akiknek a kérdéses évekre (1936—1939.) vonatkozó üzleti könyveik nincsenek meg, az illető évek jövedelmét a rendelkezésükre álló egyéb adatokból állapítják meg s csupán ilyenek nyáiban lehet az adókiivetési iratokban szereplő jövedelmet alapul venni. Ez utóbbi esetben helye van a más hasonló vállalatokkal történő összehasonlításnak is.

Az utasítások határozott formában megállapítják, hogy a kilizetett kamatozatokat csak a bankok vonhatják le a jövedelemből a kereskedelmi és ipari vállalatok nem.

Mint hogy a most kiadott utasítások új rendelkezéseket is tartalmaznak, a miniszter megengedte, hogy a vállalatok a már korábban beadott bejelentéseik kiegészítésére vagy javítására pótbjelentéseket tehetnek.

— Junius 2-ikáig láttamoztathatók bírságolás nélkül a bérleti szerződések. A pénzügyminisztérium közölte a pénzügyigazgatóságokkal, hogy junius 2-ikáig hosszabbította meg azt a határidőt, ameddig a bérleti szerződések láttamoztathatók. A fenti határidő letelte után kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel mindazok ellen, akik bérleti szerződéseiket nem láttamoztatták.

— Vizsgálatot rendelt el a pénzügyminisztérium a forgalmi adót fizető iparvállalatoknál. A pénzügyminisztérium arra a megállapításra jutott, hogy azok a gyárak és ipari üzemek, amelyek termékeik után forgalmiadót fizetnek, igen sok esetben az államkincstár névé hátrányosan számítják fel és fizetik ezt az adót. A törvény szerint ugyanis a forgalmiadót a számla bruttó végösszege után kell leróni, beleszámítva a csomagolás és szállítási költségeit is. Sok iparvállalat a szállítási költséget nem számítja hozzá a számla végösszegéhez, hanem a gyárban átadva számolja az árut és a szállítási költséget a vevőre hárítja, vagy ezzel a költséggel külön terheli meg a vásárlót. A pénzügyminisztérium ebben az eljárásban a törvény kijátszását látja és vizsgálatot rendelt el, amelyet a pénzügyi ellenőrző szervek az egyes vállalatoknál fognak megejteni.

Hetipiaci árak

Zöldségpiac: Zöldpaprika drb. 15 lef. hegyes paprika drb. 4—5 lef. óburgonya kg. 6—7 lef. szárazhagyma kg. 4 lef. zöldhagyma két kötés 1 lef. gomba csomója 2 lef. száraz bab kg. 18—20 lef. kalarab drb. 8 lef. torma drb. 2—4 lef. lencse kg. 18—20 lef. murok egy kötés 5—12 lef. paszternák egy kötés 5—12 lef. petrezselyem egy kötés 5—12 lef. zöldpetrezselyem egy kötés 3 lef. hónapos retek egy kötés 3—4 lef. paraj kg. 8 lef. celler drb. 6—8 lef. száraz fokhagyma kg. 12—14 lef. idei fokhagyma két kötés 3 lef. savanyu káposzta kg. 15 lef. levesbe való zöldség kötege 6—15 lef. fejes saláta drb. 3—8 lef.

Telj és tejtermékek: Tehénturó kg. 18—20 lef. juhturó kg. 40 lef. tehéntel literje 6—8 lef. tejtöl literje 30—45 lef. vaj kg. 110—120 lef. tojás drb. 2.40—2.60 lef.

Gyümölcspiac: Alma kg. 12—25 lef. dió kg. 22—24 lef. hámozott dió kg. 64 lef. aszalt szilva kg. 17—25 lef. citrom drb. 4—6 lef.

Baromfi: Tyúk párja 170—220 lef. hizott liba párja 600—960 lef. sovány liba párja 300 lef. csirke párja 70—160 lef. galamb párja 25 lef. sovány kacsa párja 120 lef.

Budapesten tárgyalnak a román—magyar fizetési forgalomról

Budapesti jelentés szerint I. G. Dumitrescu, a román kormány meghatalmazottja nagyobb bizottság élén Magyarországra érkezett, hogy a román—magyar fizetési forgalommal kapcsolatos kérdések szabályozása tárgyában végleges megegyezés végett tárgyalásokat folytasson le.

A multban Magyarországnak nagy árutartozása volt, amelyet azonban egvensúlyba hozott azáltal, hogy nversolajszükséglete egy részéért szabad devizával fizetett, másrészt pedig a cseh—morva védnökségbe irányuló kivitele egy részét trianguláris megállapodás folytán Romániának engedte át. A Magyarországba irányuló fakivitelben mutatkozó nehézségeket ugyancsak a protektoratusi szállításokkal sikerült egvensúlyba hozni. A most kezdődő tárgyalások legfontosabb pontja, hogy megszűnjön a további hosszadalmas fizetési állapot s végre Romániával egvensúlyba jöjjön Magyarország külkereskedelmi egyenlege és árucserforgalma.

Módosítják a kereskedelmi kamarákról szóló törvényt

A kereskedelmi és iparkamarák május 2-ikán megtartott közgyűlésén tanulmány tárgyává tették azt a törvénytervezetet, amelyet a szövetség a kereskedelmi kamarákról szóló törvény módosítására vonatkozóan dolgozott ki.

A tervezetet egyébként már régebben bemutatták Angelescu nemzetgazdasági miniszternek, aki kijelentette, hogy szintén híve a tervezett reformnak.

Több kisipari kérdés a céhek országos kongresszusa előtt

Május elsején zajlott le Bucarestben — mint jelentették — a céhek második országos kongresszusa. A mindvégig ünnepélyes hangulatban lefolyt kongresszus a következő határozati javaslatokat fogadta el:

1. A béreknek a drágasági ármutatónak megfelelő felülvizsgálása és kiigazítása, többek között a legkisebb bérekről szóló törvény útján.

2. A munkásjóléti törvények általános alkalmazása.

3. Az olcsó lakásépítkezések folytatása.

4. A társadalombiztosító pénztárnak olyan átszervezése, hogy a biztosítottak jogait teljesen és haladéktalanul teljesítse.

5. A Kisipari Hitelbank szervezetének kiépítése és a tőkeszegény, törekvő kisiparosok megfelelő hitellel való támogatása.

6. Össze kell egyeztetni a kisiparosokat illetően a szakipari oktatásról szóló törvényt, az adótörvényeket, a társadalombiztosítási törvényt és a többi gazdasági vonatkozású törvényt.

A kongresszuson Ralea, Ghelmegeanu, Nistor, Giurescu miniszterek vettek részt s hallgatták végig a munkások, magánalkalmazottak és kisiparosok hivatalos képviselőinek előterjesztéseit.

— A KEDVEZMÉNYES ADÓFIZETÉS HATÁRIDÉJE. Lapunk legutóbbi számában a kedvezményes adófizetésről megjelent hírrel kapcsolatban felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy az egvényesadók fizetése alkalmával öt százalékos kedvezményt abban az esetben élvezhetnek ha a folyó negyedévre esedékes adójukat május 15-ig kiegyenlítik.

— Gondoskodnak a gazdák kékkövel való ellátásáról. A földművelésügyi minisztérium közölte, hogy a CFR vezérigazgatóságának érdekében, hogy a kékközszállítás céljaira megfelelő mennyiségű vagon bocsássonak rendelkezésre s ezzel is biztosítsák a gazdatársadalom kékkövel való ellátását.

— A BAB ÁRÁNAK ELLENŐRZÉSE. A nemzetgazdasági minisztérium közölte, hogy a piacon elegendő bábmenyiség van és ezért felkéri a közönséget, hogy haladéktalanul tudassák a minisztériummal azon kereskedők neveit, akik megtagadják azt, hogy a minisztérium által megállapított áron hozzák a babot forgalomba.

Tudnivalók a város módosított pénzügyi szabályrendeletének intézkedéseiről

Néhány nappal ezelőtt megírjuk, hogy a pénzügyi szabályrendelet a város vezetősége több módosítást hajtott végre, amelyet a tartomány illetékes szerve is jóváhagyott.

Az új illetékek a következők: Az ucca, vagy tér négyzetméteréért, melyen ásást eszközölnek az azaj a céllal, hogy pinchelyiségbe fény hatoljon be, vagy pedig, hogy pinchelyiségbe fűzelőanyagot, vagy élelmiszert juttassanak (fát, szenet, fűzelék-féjét stb.) évi 300 lei illeték fizetendő. Minden négyzetméter területért, amelyet a gyalogjáróból, vagy uccából ásásra, építkezésre használnak fel azzal a céllal, hogy földalatti rakárakból bevigyenek vagy onnan kihozzanak árukat, évi 600 lei illeték fizetendő. Azon kirakatokért, amelyek az ucca vonaján kívül emelkednek, a bérérték két százaléka fizetendő.

Ezekkel az illetékekkel kapcsolatban a városi pénzügyi szolgálat felhívja az érdekelteket, hogy legkésőbb május 15-ig adjanak be adóvallomást.

Ipari és kereskedelmi kiállítás készülő Bucuresztiben a restaurációs ünnepségek alkalmából

Az UGIR Penescu-Kertsch mérnök elnökletével ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a romániai gyáriparosok nagyarányú pavilonnal vesznek részt a restaurációs ünnepségek alkalmából rendezendő kiállításon.

A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége szintén elhatározta, hogy az egyes kereskedelmi és iparkamarákat kiállítás keretében vonultatja fel a restaurációs ünnepségek során.

A városi vámközpont ellenőrzése. Detesan Ioan nyugalmazott rendőrkormányzó, aki eddig a városi árellenőrző szolgálatnál működött, a városi vámközpont ellenőrzésével bízták meg.

A Central-kertmozdi bérbeadása. Péntek délelőtt a városi gazdasági hivatalban árlejtés volt a Central mozi kerthelyiségének a nyári idényre történő bérbeadására. A két ajánlattevő közül a Kamara Színház volt az előnyösebb és az árlejtési bizottság ezt terjesztette fel elfogadásra.

Írásban kell előterjeszteni a katonai célokra elrekkirált lovak visszaadását célzó kérelmeket. Ismeretes, hogy a nagyvezérkar néhány hónappal ezelőtti rendeletét adott ki, amelyben felhívta a katonai célokra elrekkirált lovak tulajdonosainak figyelmét, hogy az állatok visszaadására irányuló kérelmeket az illető egységekhez adják be. Ezzel kapcsolatban a városi MONT-iroda közli, hogy az érdekeltek kérelmeiket írásban terjesszék elő az illető parancsnoksághoz és csak az értesítés vétele után utazzanak a lovak átvételéig.

ÚJ KÖNYVEK

— Magyarosan, divatosan. Vadonné Perényi Irén ruhatervei közelebb hozzák a magyar viseletet az európai ruha vonalához. 12 népviseletből összeállítva, 60 ruhatervet tartalmaz ez az albumfüzet, amelynek legfontosabb részét képezik a műlap és rajzmellékletek. A ruha-tervezéseket megelőzi néhány általános elvi bevezetőcikk, ezt követik a ruhatervek magyarzatai minden egyes rajznál pontosan megjelölve, hogy a népviselet mely vidékről származik, a szükséges technikai magyarázatokkal. Vadonné Perényi Irén: Magyarosan, divatosan c. sorozata 119 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje az Aethnaem-kiadványok jegyzékét.

— **Ilyés Gyula: Rend a romokban.** A kitűnő író reprezentatív verskötete, amely megjelenéskor annyi vitára adott alkalmat, illetékes fórumok ítélete alapján újból hozzáférhető lett a közönség számára. Rend a romokban c. verskötete három összefoglaló főreszből áll. Az első a „Magyarok” ciklus, a második rész „Kacsalábon forgó vár” című gyűjtemény versek sorozata, a harmadik pedig „Jelek” fejezet alatt foglalja össze a kitűnő költő verseit. Ilyés Gyula az új magyar irodáért legtehetségesebb és legkiemelkedőbb alakja, akinek minden újabb írói műve további fejlődési fokot és emelkedést jelent azon magasságok felé, amelyekhez a magyar irodalom klasszikusai és örökéltői alkotásai tartoznak. Ilyés Gyulának Petőfiről írott életrajzi regénye és méltatása éppen olyan értékes kincsévé vált a magyar irodalomnak, mint az első falukutató mű, a „Puszták népe”. Legutóbb „Magyarok” c. kötetében mutatta be nemzetnevelő képességének ragyogó erejét, majd a „Lélek és kenyér” c. kötetében alkotott újat, melyet és érdemlegesen. Ilyés Gyula: Rend a romokban c. verskötete Nyugat-kiadásban, szép kiállításban fűzve 99 lei, kve 139 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Nyugat-újdonságok jegyzékét.

— **Kurban Said: ...és Mohamed az Ó prófétája.** Bakuban, a világháború előtt, az orosz cári gimnázium harmadik osztályában kezdődik és a gandzai hidon, a haldokló azerbajdzsáni köztársaság utoisó napjaiban végződik Ali Sirvansir khán és Nino Kipiani életének regénye. Az ósrégi mohamedán család sariának és a keresztény georgiai hercegisasszonynak csodálatos szerelme Bakuban virágozik ki, ahol Európa és Ázsia találkoznak. Baku lakói nem tudják, hogy Európához tartoznak-e már, vagy pedig még mindig az ősi Ázsia fia-e. Nino Kipiani törékeny testű, bársonyos szemű georgiai virág is ide-oda hajlik és ijedten repeső kis szíve hasztalanul igyekszik részt útni azon a tarka és bizarr keleti világon, melyhez Ali Sirvansir minden idegszállal vérenek minden cseppjével ragaszkodik. A két szerelmes sorsa szétválasztatlanul szövődik egybe Kelet hősi és tragikus színtételeivel, városainak forró és füledt levegőjével, ósrégi, bölcs kulturálával. A Kaspi-tenger végtelen csillogó vizükre. Baku olajmezői, a Kaukázus zord hegyeinek vad szépsége és Perzsia rózsáktól illatos, fülemücsattogástól hangos kertjei adják a hátteret, mely előtt lejátsszódik ez az egészen különösen érdekes regény. Ali khán és Nino Kipiani szerelme, a maga kalandosságában: olyanok mutatja Keletet, amilyen az a valóságban: a fájak lenyűgöző szépségét, népeinek hangos és tarka forgatagát, titokzatos mégis vonzó romantikáját, melyet az új idők előrenyomulása halálra ítélt. Új író magávalragadóan szenvedélyes könyve, melyből a sivatag forró szele és Kelet titokzatos levegője csapja meg lelkünket. A kitűnő könyv két térképpel, valóban szép kiállításban és díszes vászonkötésben. Bárd-kiadó pompás munkája. (Brandel: Nyitott szemmel kve 125 lei, Falk: Zenei kis lexikon kve 125 lei, Knittel: Via Mala II. kiadás, fve 231 lei, kve 264 lei, Peéry: Bambuszfejű esernyő fve 96 kve 185 lei, Maugham: Karácsony Párisban 191 lei kve, Plisnier: Három házasság fve 218 lei, kve 251 lei), Kurban Said: ...és Mohamed az Ó prófétája 158 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérjen újdonságjegyzékét.

Rádióműsor

— Romániai idoszámítás. —

Magyaryelvű hírek

8.30: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 21 m. röv. hull.), 18.30: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.), 18.50: Pozsony (298.8 m.), 19.50: Radio-Romania (364.5 m.) 20: Radio-Toulouse (228.6 m.) és Marseille Provence (400.5 m.), 20: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.), 20.55: Róma I. (244.3 m.) és Róma RII (221.15 m.), 22.15: London National (261.1 m.) és GSA (49.59 m. röv. hull.), GRX (30.96 m. röv. hull.), 23.15: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.), Pozsony (298.8 m.), 23.45: Belgrád (437.3 m. és 49.2 m. röv. hull.), 23.45: Nice PII (253.2 m.) és Marseille Provence (400.5 m.) 23.50: Besztercebánya (765.3 m.).

SZOMBAT, MÁJUS 4.

Bucuressti, Radio-Romania. 12: Időjelzés, vízállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok, 12.10 Lemezek, 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sportközlemények, 13.30: A „Baical” mandolinzenekar, 14: Hírek, 14.20: Jazzlemez, 15: Különböző közlemények.

Radio-Romania. 18: Az Országör szervezet órája, 19: Időjelzés időjárásjelentés, 19.02: Drámai és filmkrónika, 19.17: Korálzene lemezek, 19.55: Hírek magyarul.

Bucuressti, Radio-Romania. 20.05: Háború és semlegesség, N. Dascovici tanár előadása, 20.25: Stefanía Stavri májusi dalokat énekel, 20.45: Hírek, 21: Spanyolországi husvét, Mihaiu Tican Rumano előadása, 21.15: A Luceafarulzenekar-Ghica Petrescu énekszámaival, 22.10 Hírek, sportközlemények, 22.30: Régi táncok lemezek, 23: Könnyű zene lemezek, 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éntrend 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasás, 13.10: Várkonyi István magyar nótákat énekel, kíséri Toki-Horváth Gyula cigányzenekara, 13.40: Hírek, 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés és vízállásjelentés, 14.30 Üzenetek, 15: Filmdalok, 15.30: Hírek, 16.30: Üzenetek, 17.15: Ruszin muzsika, 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18.15: A rádió szalonzenekara, 19.40: Regőcsoport, 20.15 Hírek, 20.25: Budapesti Hangverseny Zenekar, 21.05: Duplaviola, Felolvasás, 21.25: Hangfelvétel, 22.40: Hírek, időjárásjelentés, 23.10 Bura Sándor cigányzenekara, 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven, 0.20: Magyar és külföldi tánclemezek.

Budapest II. 14.30: Francia szerzők hanglemezei, 18.45: A Szociális Misszió Társulat előadása, 19.15: Zsamboki Miklós gondolkázik, zongorakísérettel, 19.45: Mezőgazdasági felőra, 20.30: A világ városai, Felolvasás, 21: Hírek, 21.25: Budapesti Hangverseny Zenekar, 21.55: Szabó Péter előadások Olaszországban, Felolvasás, 22.15: Hanglemezek, 23: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Népdalok, 13.45: Rádiózenekar, 15: Lemezek, 18.45: Népies zene, 19.20: Lemezek, 20.40: Népdalok, 21.40: Rádiózenekar, 22.40: Hírek, 23: Vendéglői zene, 23.50: Táncczene.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. száma, 1933 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: **Alkalmazást keresők, elvezetett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A leu rendelet értelmében az apróhirdetéseket a leu előre fizetendő.

ALKALMAZÁST NYER

Fiatal, jófőző mindenest éves bizonyítvánnyal keresek. Str. Cloșca 11. II. em. Jelentkezni 9-11-ig és 3-5-ig. 2234

Ugyes szobrászok felvételnak. Fabrica de mobile I. Tricorache, Bucuressti, Str. Rotari No. 9. Utiköltség fizetve. 2224

LAKÁS

Ujnonnan festett, kétszoba, előszobás lakás kertés udvarban kiadó. Cim: Str. Gr. Alexandrescu 40. 2221

Modern, háromszobás, összkomfortos lakást keresek, lehetőleg a belvárosban, azonnalra. Cimeket a kiadóba kérek. 2220

Egyszobás, konyhás, éléskamrás lakás kiadó. Sega, Str. Măgureanu 12. 2223

Szoba, konyhás, udvari lakás vízvezetékkel május 15-re kiadó. Piața Impăratului Traian 1.

2 szoba, konyha, fürdőszobás, szép, modern lakás kiadó. Str. Muresianu 11. 2225

VÉTEL-ELADÁS

Üzleti áruszekerényt megvételre keresünk. Cimeket a kiadóhivatal továbbíthat.

Betondarabok, alapzatra, cca 3 vagon, eladó. Cim: Kovács, Bul. Reg. Maria 21. 2233

Nagyobbmennyiségű homok eladó. Str. Lahovari 31-33.

Hallberendezés, hosszú kertilétra, eladó. Str. Alexandri 4. 2219

Csészlőgarnitúra, Kazán: Magyar Állami 8. as. csészlő: Clayton-Schut-jeworth 8. as. simacsapágvas, generáljavítva, félg új szíjjazás, 140.000 leiert eladó. Cim: Seelinger Ladislau gabonarakár, Chisineu Cris jud. Arad. 2209

Írógépek,

ujak és használtak nagy választékban, részlettizetésre is,

Császár írógépvállalatát Str. Alexandri 5

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden árfokozatban. KÖLCSONYK elsődleges betáblázásra. HATSCHEK ingatlanforgalmi iroda, Arad Bul. Carol 46. (Lakás ugyanott). Telefon: 26-95. 1505

KÜLÖNPELEK

Több kulcs, karikán, az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalától a Dacia-kávéház, Alexandri-, Take Ionescu- és Greceanu-uccák utvonalan elvezet. A megtaláló illo jutalom ellenében adja le az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

A világhírű grailológus, aki mindent tud és megmond, már a belpésnél neven szólítja Önt, megérkezett. Str. Metjanu I. szám alatt fogad egész nap. Meggyőződéssel tudásáról ingyenes. 2108

Harisnya szemfelszedést és stoppolást legolcsóbban készít harisnyakötőde. Str. Moise Nicoară 1. 2195

Keleti és belföldi perzsaszőnyegek, díshátók modern ebédli, kombinált szobák, recamierek, varrógépek amerikai íróasztal, írógépek, Pianino, rövid keresztű zongora és rövid zongora, Sting-gyártmány, olcsón eladó. Veszünk teljes lakásberendezést, ékszerket, 24. logkölcsony közvetítünk a temesvári zálogházba, előleget adunk, olcsón beszeresszük Tempó bizalmasi üzlet. Fischer Eliz-balota.

Legújabb jelentéseink:

A Times szerint a német légihaderő főlénye készítette visszavonulásra az angolokat

A Havas hangsúlyozza, hogy Németország nem szállíthat vasércet Norvégiától

London. (Rador) Az angol lapok Andalsnes kiürítésének szükségességével foglalkozva megállapítják, hogy Angliának újabb erőesztéseket kell tennie a háború továbbvezetésére. Egyes lapok bírálják a kormányt, mások viszont azt hangsúlyozzák, hogy be kell várni a jövő hétre bejelentett teljesen kimerítő nyilatkozatokat. A Times azt írja, hogy ha Trondhjemnek déli részről történő megtámadása nem sikerült, ez nem jelenti azt, hogy ez a kísérlet nem volt indokolt. A News Chronicle szerint

a délnorvégiai ellenállás feladása komoly sikertelenség volt és szükséges vizsgálat tárgyává tenni nemcsak a vezetést, hanem a brit nemzeti erőfeszítések ritmusát is.

A Daily Herald szerint „elégítélet” volt Chamberlain csütörtöki beszédének vezérmotívuma. Ez az elégtétel azonban nem elismerté az angol veszteséget, amelyet a Trondhjemtől délre eső terület kiürítése idézett elő.

A jövő keddre bejelentett parlamenti vita rendkívüli figyelemre méltó lesz, mert azon

a nemzetvédelmi tárcák összes miniszterei részt vesznek.

A felszólalások sorrendje a következő: először Chamberlain tesz nyilatkozatot, utána felszólalások hangzanak el és végül Winston Churchill adja meg a választ. A szerdai ülésen Sir Samuel Hoare, Oliver Stanley beszélnék, míg csütörtökön a lordok házában folyik le a vita a háborúról.

Stockholm. (Rador) A Stockholm Tidningen írta: „Mindenesetre mi, a kis semlegesek megerősödöttünk ama hitünkben, hogy senkiben sem bízhatunk, csak önmagunkban”. Végül megállapítja, hogy valószínűleg ismét megkíséreljük, hogy egy újabb, alkalmasabb hadszíntért keressünk a háború lebonolyítására, mert már behozhatósodott, hogy Norvégia területe nagyon alkalmatlan.

A Dagens Nyheter című lap hangsúlyozza: Ha Trondhjem-et nem tudták a déli támadás alkalmával bevenni, megállapítható, hogy ez északra sokkal nehezebben megközelíthető és támadható.

A Svenska Dagbladet írja: Mindannak ellenére, hogy a szövetséges haderők Narviknál győzelmet arattak, s hogy a tengeralattjárók sikeresen működtek a német csapatszállítások alkalmával,

mégsem tudták megakadályozni a németek rendszeres partraszállását.

London. (Rador) A Times légügyi szakértője megállapítja, hogy a norvégiai harcok idején az angol és német légi haderők alkalma volt komolyan összemérni az erőket és ezáltal

az angol haderő alulmaradt.

Nincs célja, hogy a tényeket eltitkoljuk — írja — ez a megállapítás nem jelent elítélő bírálatot a legénység, a gépek, vagy a jelenlegi parancsnokság felett.

A brit légi haderő nem tudott helyi főlényt szerezni Norvégiában.

mert nem létesíthettek gyorsan légi támaszpontokat és mert sem a brit, sem a francia légi haderő nem volt előkészítve arra, hogy nappali világosságban, támaszpontjaitól távol, erős ellenállással szemben tevékenykedjen. Ez a nehézségek története azoknak a nehézségeknek, amelyekkel a brit haderő a helyi légi főlény megszerzéséért vívott harcban találkozott és amiért

nem sikerült a szövetséges csapatoknak zavar-talan partraszállást eszközölni.

Ebből azonban nem lehet arra következtetni, hogy a szövetséges légi haderő sohasem tud főlényt szerezni a norvégiai légi térben. Az egyetlen kielégítő vonatkozása az eddigi norvégiai hadjáratnak, hogy bebizonyosodott, mégpedig minden kétséget kizáróan: a brit repülőgépek északi támadásainak nagy hatása volt, ezt a tényt az ellenség is teljes mértékben megérezte.

A Daily Telegraph katonai munkatársa hangsúlyozza: Mivel bebizonyosodott, hogy a szövetséges erők számára nem marad elég idő, hogy a németeket visszatartsák, amíg Trondhjem-et elfoglalják, a brit kormányt csak elismerés illeti azért a gyorsaságért, amiért határozni tudott Andalsnes kerületének kiürítéséről. Nagy érdem az, hogy meg tudják változtatni a terveket, amikor látják, hogy nincs remény a megvalósításra.

Páris. (Rador) A Havas-ügynökség a következőkben ismerteti a norvégiai helyzetet: A Trondhjemtől délre eső vidék kiürítése után a brit csapatok, amelyek nem voltak különösebben jelentősek, valószínűleg látszik, hogy a norvégiai hadműveleteket folytatják és a visszavonulás csupán hadászati mozzanat. Ez a francia katonai körök véleménye, különös tekintettel azokra a csapatok kihajózásokra, amelyek a Trondhjem-

től délre eső vidéken történtek a múltban. Ezekkel kapcsolatban a hadvezetőség hasznos tapasztalatokat szerzett elsősorban a légi haderő felhasználásáról illetően. Az, hogy az Andalsnesnél kihajózott csapatok hosszabb ideig ellentáloztak-e, olyan kérdés, amely a vezérkart illeti, azonban

a légihaderő figyelemreméltó tevékenysége olyan lényeges tényező, amely megérdemli az alapos tanulmányozást. A folytatódó bombázás, különösen pedig az erősítések bombázása volt a hadműveletek megzavarásának tulajdonképeni oka.

Mégis megállapítható, hogy a norvégiai helyzet előnyösebb, mint egy hónappal ezelőtt, az országnak német csapatok által történt megszállását megelőzően. Akkor ugyanis Norvégia parti vizei valóságos folyó-só: képeztek a német hadi- és szállítóhajók számára, amelyek minden ellenőrzés nélkül láthatták el a birodalom szállításait, különösen vas-szállítmányok terén. A szövetségesek az Északi-tenger északi részét teljesen elzárták és ez a sorompó Scapa-Flow-tól a norvég partokig terjed.

A vasérc, amely életszükséglet a német hadigazdálkodás számára, nem szállítható a szokott úton, a norvég vizeken, sőt a norvég és dán kereskedelmi hajóhad, amely eddig főképpen Németország

Belpolitikai válság Angliában, a kormány lemondására számítanak

London. A nyugati hatalmak norvégiai balsikerének visszahatásaként belpolitikai válság jelei mutatkoznak Londonban. A Daily Mail szerint a munkáspárt meg akarja szüntetni a kormánynak nyújtott támogatását. A News Chronicle értesülése szerint Churchill azt tervezte, hogy akár néhány angol hadihajó elvesztésének árán is be kell hatolni az angol hajóhadnak a trondhjem-i fjordba, de Chamberlain miniszterelnök keresztelte ezt a tervet.

A belgrádi Politika szerint Chamberlain miniszterelnök szembekerült a kormánypártnak egyik csoportjával, amelynek élén Duff Cooper, volt tengerészeti miniszter és Hore Belisha, volt hadügyminiszter áll. Állítólag Churchill lesz az, aki lemondásra fogja kényszeríteni Chamberlain miniszterelnököt. A lap szerint a norvégiai kudarc megpecsételte a Chamberlain-kormány sorsát.

London. (Rador) A Reuter jelentése szerint a keddi képviselőházi ülésen szigorú kritika tárgyává teszik a kormány politikáját, amit Dél-Norvégia elfoglalása előtt és után folytattak. Ezzel kapcsolatban megjegyzik, hogy a kormány politikája legszigorúbb mérlegelői is elismerik, hogy Norvégia semleges magatartása, valamint ennek a magatartásnak a szövetségesek által való tiszteletben tartása súlyos akadályokat jelentett az angol expedíciós hadsereg útjában.

London. (Rador) Atlee munkáspárti vezető, képviselő és Greenwood munkáspárti képviselő pénteken reggel hosszasan tanácskozott Chamberlain miniszterelnökkel.

Namsosból is visszavonulnak az angolok

Stockholm. A német légihaderő csütörtökön 11 óra hosszat bombázta Namsos kikötővárosát a Trondhjem körzetben történt angol partiaszállások északi támaszpontját. A kikötő rakpart, ahol a partraszállás folyt, nincs többé. Szétbombázták Grang városát is, amely egyik fontos vasúti állomás a namsosi körzetben.

Hírek a Földközi-tengeri szorosok elzárásának tervéről

Belgrád. A Vreme szerint olasz politikai körökben azzal számolnak, hogy az angolok legközelebb elzárják Gibraltárt, a Szezi-Szorost és esetleg a Dardanellákat is.

számára szállított, most már a szövetségesek zászlója alatt hajózik és számukra szállít.

Németország ideiglenes anyagkészlethez jutott főben, a norvég erdők birtokbavétele által és azzal, hogy a norvég üzemeket megszerzte, de a dániai és a norvégiai állatállományt fel kellett áldoznia a közvetlen szükségletek fedezésére. Említésre méltó az a súlyos veszteség, amelyet a németek csapataiknak Norvégiába történt szállítása alkalmával szenvedtek, különösen az a tény, hogy hadihajóhaduk jelenleg a tenger fenekén, vagy pedig javító műhelyekben található és a német tengeri egységek a javítás idejére használhatatlanok. Megemlíti a Havas-iroda közleménye a német haditengerészet és haderő ezekre menő veszteségét és azt, hogy a szárazföldi veszteségek magukban véve is nagyobbak, mint a szövetségesek által elszenvedett összes veszteségek. A hadműveletekben néhány francia hegyvidéki-zászlóalj vett részt és a csapatok ténykedése több helyen egyre kedvezőbb feltételek mellett történik, amint a csapatösszítéseket kihajózzák, Narvik környékén a szövetségesek minden vonalon érintkezésben állanak az ellenséggel, a németek visszavonulnak és a francia alpesi vadászok foglyokat ejtettek.

Namsos környékén a helyzet változatlan, a németek bombázták a közlekedési vonalakat, valamint Andalsnes Molde és Namsos kikötőt, a brit légi erők pedig a staugeri, az oslói és az aalborgi repülőgépvezetőket bombázták.

Chamberlain beszéde után brit illetékes körök hangsúlyozzák, hogy a szövetséges haderő egyáltalában nem szándékozik elhagyni Norvégiát, vagy hogy ezt a hadszínteret másodrendű harcúterré minősítsék. A norvég haderő főparancsnoka, aki a délnorvégiai hadműveleteket irányította, a főhadiszállást más helyre tette át és továbbra is folytatja tevékenységét. A norvég kormány még működik, a Press Association hírszolgálati iroda pedig felhatalmazott helyről nyert értesülés alapján jelenti, hogy

Haakon király az országban tartózkodik.

Katonai körök a legmelegebb elismeréssel nyilatkoznak azokról a csapatokról, amelyek résztvettek a hadműveletekben és megállapítják, hogy ezek a háború mezejében óta a legfontosabbak voltak, ugyancsak azt, hogy jelentős veszteségeket okoztak a németeknek.

ben a Trondhjem felé vezető vonalon. A namsosi fjordban két angol torpedórombolót találtak és az egyik hajó ennek következtében el is süllyedt.

Róma. (Rador) A Giornale d'Italia munka társa jelenti Groningenből, hogy hitelt érdemlő értesülése szerint az angolok a Namsosból való visszavonulást is elhatározták.

Stockholm. (Rador) Az „Aften Bladet” tudósítójának jelentése szerint, amely Groningenből keltezett,

a szövetségesek elhagyták a namsosi frontot és az angol-francia haderők megkezdték a hajószállást.

A német repülőgépek — írja az újság — melyek a behajózást akarták megakadályozni, csupán lényegtelen veszteségeket okoztak.

Egy angol hadihajót bombatalálat ért — számol be egy csütörtöki stockholmi híradás — Narvik környékén pedig véres harcok folytak le és

a német csapatokat Narviktól észak-keletre visszavetették.

A szövetségesek az előlekből itélve, hadianyag-, hadsereg-utánpótlást várnak, hogy megkezdjék a döntő támadást Narvik ellen.

A szövetségesek helyzete a Newyork Times megvilágításában

Newyork. (Rador) A Newyork Times a szövetségeseknek Andalsnesből történt kivonulásával kapcsolatban azt írja, hogy

Dél-Norvégia feladása komoly sikertelenséget jelent a szövetségesek stratégiájára és tekintélycsökkenést is.

A kezdet elején az angolok és a franciák rendkívüli nehézségek elé kerültek, de a francia és az angol nép nem hátrál meg az ellenfél elől és nem veszíti el bátorságát a fegyvertűz előtt sem. A szövetségesek ismét felveszik a harcot nagyobb erővel és acélos akarattal.

Ha ez bekövetkezne, akkor az olasz kormány fontos elhatározások elé kerül, mert Olaszország 80 százalékban behozatalra szorul és a szorosok elzárása súlyos gazdasági nehézségeket teremtene.